

Handläggare:
Medea Sandbladh
08 508 18 070

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2015-09-24

Tertialrapport 2 2015

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner tertialrapport 2 för 2015.
2. Nämnden godkänner omslutningsförändring om 38,8 mnkr.
3. Nämnden hemställer hos kommunstyrelsen om stimulansbidrag för utbyggnad av förskola om 1,6 mnkr.
4. Nämnden hemställer hos kommunstyrelsen om medel för avveckling och omställning av verksamhet inom äldreomsorg om 12,5 mnkr.
5. Nämnden hemställer hos kommunstyrelsen om budgetjustering för ökade kapitalkostnader om 0,5 mnkr.
6. Omedelbar justering.

Per-Ove Mattsson
tillförordnad stadsdelsdirektör

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys.....	4
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	5
1. Ett Stockholm som håller samman	5
1.1 Alla barn i Stockholm har jämlika uppväxtvillkor	6
1.2 Utbildningen har hög kvalitet och elever får tid för lärande	7
1.3 Alla barn har lika möjligheter i förskolan och skolan	11
1.4 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla	15
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar	20
1.6 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo	22
1.7 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla	23
1.8 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet	25
2. Ett klimatsmart Stockholm	30
2.1 Stockholm är klimatneutralt	31
2.2 Transporter i Stockholm är hållbara	32
2.3 Stockholm har ren luft och rent vatten	33
2.4 Det är enkelt att välja en miljövänlig livsstil	33
3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm	34
3.2 Företag väljer att etablera sig i Stockholm	35
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	36
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	38
4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm	39
4.1 Stockholm är fritt från diskriminering	39
4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor	40
4.3 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till mänskliga rättigheter och barnkonventionen	44
4.4 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld	46
4.5 Stockholm är en tillgänglig stad för alla	47
4.6 Stockholm är en demokratisk stad där medborgarna har inflytande	50
4.7 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande	52
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	54
Uppföljning av ekonomi.....	55
Uppföljning av driftbudget	55

Resultatenheter	62
Investeringar.....	63
Försäljningar av anläggningstillgångar	63
Betydande projekt som inte är investeringar	63
Omslutningsförändringar.....	63
Budgetjusteringar	63
Medel för lokaländamål.....	63
Analys av balansräkning	63
Övrigt	65
Synpunkter och klagomål	65
Övrigt.....	66

Bilagor

1. Agressorrapport
2. SLK-blanketter
3. Redovisning av ytterstadsmedel

Sammanfattande analys

Förvaltningen bedömer att Farsta stadsdelsnämnd bidrar till att kommunfullmäktiges fyra inriktningsmål samt tillhörande mål för verksamhetsområdena uppfylls, genom att samtliga planerade aktiviteter kommer att kunna genomföras och att de flesta årsmål och indikatorer kommer att uppfyllas.

Förvaltningen har under perioden utvecklat former för ökad dialog med invånare, föreningar och andra aktörer inom civilsamhället. Invånare och andra intresserade bjuds in till möten i samband med aktiviteter och viktiga frågor som rör stadsdelsområdet. Vidare rekryteras utifrån demokratiuppdraget också en särskild samordnare som ska ha en drivande roll i utvecklingen av demokrati, inflytande och samhällsservice.

Aktiviteter pågår också som syftar till att utveckla medarbetarskapet, ledarskapet och samverkan i förvaltningen. Åtgärder har påbörjats för att förbättra introduktionen för nyanställda, både för socialsekreterare inom individ- och familjeomsorgen och för ny personal inom hemtjänsten. Förvaltningen strävar efter att förebygga en hög personalomsättning och har genom till exempel fokusgrupper och enkäter försökt fånga upp medarbetarnas åsikter.

Andelen ekologiska livsmedelsinköp inom förvaltningen har ökat betydligt och årsmålet har under sommaren nåtts med god marginal. Förvaltningen bidrar till utveckling av hållbara lösningar, till exempel genom att pröva ett nytt biologiskt nedbrytbart och hållbart odlat material, vid upprustning av en sträcka på Magelungens strandpromenad. Arbetet med en kemikaliesmart förskola har påbörjats genom introduktion av chefer i de nya arbetssätt och förändringar som krävs, samt genom kunskapsinhämtning och inventering av möjliga innovationer som kan införas för att nå målen.

Förvaltningen bedömer att Farsta stadsdelsnämnd bidrar till att uppfylla målet om ett ekonomiskt hållbart Stockholm, om än med avvikelser inom vissa områden. För att stödja den enskilde i att komma ut i egen försörjning pågår ett strukturerat arbete med att standardisera och rättsäkra handläggningen av försörjningsstöd och att utveckla det goda bemötandet. Den barnomsorg nämnden erbjuder på obekvämt arbetstid ger föräldrar ett större utbud av möjliga arbetstillfällen, och föräldrar i Farsta stadsdelsområde behöver inte avstå från arbete för att barnomsorg saknas. Inom ramen för Tyngdpunkt Farsta genomfördes evenemanget Farsta mat- och kulturfestival i syfte att framhäva torget som en levande kultur- och handelsplats och möjliggöra fler arbetsplatser i söderort.

Stadsdelsnämnden har dock ställts inför stora utmaningar som innebär att vissa mål delvis eller inte alls kommer att kunna uppnås under verksamhetsåret. De områden där avvikelser prognosticeras gäller sjukfrånvaro, andelen förskollärare och en budget i balans.

Arbetet med att skapa en hälsosam arbetsplats med hög frisknärvaro pågår kontinuerligt. Utifrån en inventering och analys som förvaltningen tidigare genomfört av riskfaktorer och hälsofrämjande faktorer pågår en mängd aktiviteter för att sänka sjukfrånvaron. Främst ett nära och strukturerat samarbete med företagshälsovården, samt riktade insatser som friskvårdsdagar, stresshantering och arbetslagsutbildning.

De krav som ställs på en god arbetsmiljö för medarbetarna har också gjort omfattande ombyggnationer nödvändiga inom de boenden som stadsdelsnämnden driver i egen regi. Den största utmaningen för förvaltningen under verksamhetsåret är de omstruktureringar som på

grund av detta pågår inom äldreomsorgen. Avvecklingen av Farsta vård- och omsorgsboende och omstruktureringen av Edö äldreboende berör ca 120 - 160 anställningar som undersköterskor och vårdbiträden och innebär ökade merkostnader för bland annat tomgångshyror och överkapacitet av personal motsvarande cirka 12,5 mnkr. De beslutade förändringarna påverkar även övriga verksamhetsområden och processer.

Förvaltningen har under perioden arbetat intensivt för att undvika en övertalighetssituation, och för att under osäkra omständigheter upprätthålla och utveckla den goda kvaliteten och tryggheten inom äldreomsorgen. Omflyttningar har gjorts till lediga tjänster och förvaltningen har erbjudit möjlighet att yrkesväxla till barnskötare och vårdare. 22 undersköterskor och vårdbiträden utbildas till barnskötare genom att få teoretisk utbildning två dagar per vecka och praktik på en förskoleavdelning övriga dagar.

Prognosen för året visar på ett underskott om 26,1 mnkr efter resultatöverföringar, med det största underskottet liksom tidigare år inom äldreomsorgens beställarenhet och hemtjänstutföraren. Budgettilldelningen för ekonomiskt bistånd är 2015 kraftigt minskad och prognosen för utbetalningar av försörjningsstöd är ett underskott om 3,0 mnkr.

Under kommunfullmäktiges inriktningsmål nedan sammanfattas förvaltningens arbete under tertialen och bedömningen av måluppfyllelse. Hur arbetet har genomförts för att nå målen beskrivs i rapporten under uppföljning av kommunfullmäktiges mål för respektive verksamhetsområde.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

Förvaltningen bedömer att Farsta stadsdelsnämnd bidrar till målet om ett Stockholm som håller samman. Andelen barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd har sjunkit i Farsta stadsdelsnämnd, och är nu mindre än någonsin. Barn med föräldrar som arbetar på obekvämt arbetstid har fått möjlighet till barnomsorg med hög kvalitet. För att barn ska ha jämlika, goda uppväxtvillkor är läsning en av de viktiga skyddsfaktorerna, och lässatsningen i förskoleverksamheten har gett resultat som en mer medveten högläsning av böcker för barn, både vid val av titlar och när man läser, samt iordningsställande av läshörnor på förskolorna.

Som ett svar på en flerårig efterfrågan från finsktalande familjer i Farsta har en finsk förskoleverksamhet som är integrerad i en befintlig förskoleverksamhet startat i augusti.

Fritidsverksamheten har sett över sina enheters öppettider och anpassat dem till behov och efterfrågan. Till exempel beslutades efter utvärdering av tidigare års sommarverksamhet att utöka sommarverksamheten riktad till tonåringar och ha en extra verksamhet öppen.

Farsta stadsdelsnämnd erbjuder ett stort utbud av aktiviteter för äldre, både i aktivitetshuset Tuben och i de olika boenden som drivs i egen regi. På aktivitetshuset har man arrangerat en stor mängd aktiviteter, där de mest välbesökta varit bussutflykter, bio och gymnastik. På boendeenheterna har man under perioden satsat särskilt på utevistelserna och måltidssituationen genom till exempel café med musik, grillning och utflykter.

Genom projektet ”Utveckling av funktionsstödande och hälsofrämjande hälso- och sjukvårdsdokumentation med hjälp av ICF” har verksamheterna fått handledning och utbildning för att utveckla strukturen och innehållet i hälso- och sjukvårdsdokumentationen.

Under perioden har ett antal tillgänglighetsåtgärder och reinvesteringar utförts i stadsdelsområdet. Eklunds hage i Sköndal har upprustats och nyinvigdes på Parkernas dag den 29 augusti.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 Alla barn i Stockholm har jämlika uppväxtvillkor

 Uppfylls helt

Analys

Förändringar i befolkningssammansättningen i Farsta har under många år medfört att andelen barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd har sjunkit i Farsta. Minskningen har dock börjat plana ut under 2015 och prognosen för året är att andelen barnfamiljer som är aktuella på försörjningsstödsenheten kommer att ligga kvar på nuvarande nivå.

Förvaltningen har kommit långt i arbetet med att göra barnomsorg tillgängligt för alla familjer oavsett föräldrarnas möjligheter att styra sina arbetstider. Sedan våren 2014 driver förvaltningen omsorg på obekvämt arbetstid på förskolan Paletten i Sköndal. Om det finns behov av tillsyn utanför förskolans ordinarie öppettider och vårdnadshavare uppfyller kriterierna hänvisas barnet till att gå på Palettens förskola både på dagtid samt övriga tider på dygnet. Förvaltningen har mycket goda erfarenheter av en dygnet-runt-förskola. Organisationslösningen har bidragit till en kvalitetssäkring av omsorgsinsatsen och minskade kostnader för verksamheten. En försiktig beräkning är att omsorgen på obekvämt arbetstid på förskolan motsvarar cirka 70 procent av kostnaderna för den tidigare modellen med personal i hemmen.

Nämndmål:

Alla barn i Farsta har jämlika uppväxtvillkor

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndens mål kommer att uppfyllas under året, utifrån en prognostiserad uppfyllelse av relevanta indikatorer och aktiviteter.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	3,1 %	3,2 %	3,1 %	4 %	3,6 %	Tertial 2 2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska tillsammans med stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden förbättra möjligheten att få barnomsorg på obekväm arbetstid.	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska öka den uppsökande verksamheten för att öka andelen barn inskrivna på förskolan.	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska göra en särskild informationssatsning kring kollo på andra språk än svenska	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2 Utbildningen har hög kvalitet och elever får tid för lärande

 Uppfylls delvis

Analys

Systematiskt kvalitetsarbete

Implementeringen av en ny modell för systematiskt kvalitetsarbete fortsätter enligt plan. Förskolenheterna har kommit olika långt i arbetet. Ett av syftena med det förbättrade kvalitetsarbetet är att säkra att personalens analys av sitt arbetslag förmåga att stödja barnens lärande och utveckling förbättras för att ge en rättvis bild av det pedagogiska arbetet vid redovisningen i stadens kvalitetsindikator.

Rekrytering förskollärare

Förvaltningen arbetar på flera fronter att försöka rekrytera fler förskollärare. Det är en utmaning, eftersom parallellt med ett kontinuerligt rekryteringsarbete väljer andra medarbetare att byta arbetsgivare. Exempel på rekryteringsåtgärder är att två företag är anlitate för att annonsera lediga tjänster på webben och en broschyr som presenterar avdelningens verksamheter har tagits fram. De förskoleavdelningar som saknar förskollärare följs noggrant upp av förskolledningarna. Personalen får riktat kompetensstöd för att säkra det pedagogiska arbetet.

Finsk förskoleverksamhet

Som ett svar på en flerårig efterfrågan från finsktalande familjer i Farsta har en finsk förskoleverksamhet som är integrerad i en befintlig förskoleverksamhet startat i augusti. Två finsktalande personal har anställts för att säkerhetsställa att barnen ges möjlighet att prata finska och kan ta del av material på finska. Fyra barn är inskrivna från start.

Pedagogisk miljö och hälsoarbetet

Ett drygt 50-tal medarbetare på förskolor med både tillagnings- och mottagningskök har utbildats i livsmedelshygien.

Förskolornas och fritidsverksamhetens chefer har fått en första introduktion i vad som krävs i

form av inventering och utbyte av material och utrustning på enheterna för att långsiktig uppnå målet med en kemikaliefri förskola. Till hösten kommer av nyckelpersoner på enheterna att utbildas inom området via miljöförvaltningens webbutbildning. En miljövetare är anlitad för att vara ett stöd i förvaltningens fortsatta miljöarbete. Uppdraget omfattar bland annat att utbilda personal som gör matbeställningar att köpa in miljövänliga varor och kockar i tillagningskök att laga ekologiskt.

Interna utbildningar

Under våren har förskolestöd genomfört mycket uppskattade föreläsningar riktade till förskolepersonal på följande teman:

- Små barns utveckling
- Sinnenas påverkan på vardagen
- Hörsel, språk- och kommunikation
- Att möta små barns föräldrar – ABC- föräldrautbildning

Språk och kommunikation

Förskolans arbete med barns språkliga och kommunikativa uttrycksformer, som lägger grunden för barns läs- och skrivutveckling med speciellt fokus på barn med annat modersmål än svenska är prioriterat. Revidering av Farstas språkprogram har påbörjats. Samarbetet med Farstas bibliotek kring lässatsning för förskolebarn är inne på sitt andra år. Lässatsningen har gett resultat som en mer medveten högläsning av böcker för barn, både vid val av titlar och när man läser, samt iordningsställande av läshörnor på förskolorna.

IKT

Förvaltningen har under året via Medioteket genomfört en studiecirkel för 18 förskolepersonal att använda IPAD i det pedagogiska arbetet kopplat till styrdokument, läroplan och Farstas IKT-strategi. Till hösten planeras ytterligare en utbildningsomgång.

HBTQ

Förskolornas och fritidsverksamheternas ledningsgrupper har fått en föreläsning om genus och normkritik.

Summit

Förvaltningen köpte 60 biljetter till stadens Summit för förskolan. All förskolledning, 22 personer, var på plats och inhämtade inspiration och kunskap om aktuell forskning med evidens inom förskoleverksamheten.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel enheter som genomför systematiskt barnsäkerhetsarbete		100 %		100 %	tas fram av nämnden	2015

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel förskollärare av antal anställda				39 %	39 %	2015
Analys Överlag är rekrytering av förskollärare ett nollsummespel. Yrkeskåren är eftertraktad, när nyrekryteringar genomförs väljer andra förskollärare att sluta och pröva att arbeta i ett annan stadsdelområde/kommun. Det är tydligt att förskoleenheter som arbetar i ett område med en jämförelsevis större andel medborgare med socioekonomiska problem möter avgjort större svårigheter att rekrytera förskollärare.						
  Andel förskollärare med kompetens inom genuspedagogik/normkritik					fastställs 2015	2015
Analys Inventering pågår.						
  Andel förskolor med mindre än 25 procent förskollärare				0 %	0 %	2015
Analys Farsta har enligt Swecos uppgiftsinsamling hösten 2014 runt 30 procent förskolor med en lägre andel förskollärare än 25 procent. Tre av sex förskoleområden möter svårigheter att rekrytera förskollärare, de sammanfaller med att områdena har en jämförelsevis större andel medborgare med olika socioekonomiska problem.						
  Andel nöjda föräldrar	85 %	82 %		85 %	85 %	2015
  Antal barn per grupp		16 barn/avd.		16	16	2015
  Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)				4,9	4,9	2015
  Personalens bedömning av "förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling"		3,38		3,7	3,7	2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samverkan med stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden utveckla uppföljningen av personal och bemanning i såväl kommunala som fristående förskolor	2015-01-01	2015-12-31	
  Kommunstyrelsen, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska tillsammans utreda vilka krav man kan ställa på kommunala och fristående förskolor för att öka andelen förskollärare	2015-01-01	2015-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna ta fram en strategi för modersmål, språkutveckling och flerspråkig verksamhet i förskolan och skolan.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Barn i förskolan utvecklas och lär under lekfulla former (utveckling och lärande).

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Föräldrar är nöjda med att deras barns nyfikenhet och lust att lära uppmuntras på förskolan.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndens mål kommer att uppfyllas under året, utifrån en prognostiserad uppfyllelse av relevanta indikatorer och aktiviteter.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel förskolor som dokumenterar barnens språkdomäner (språkprogrammet).		100 %		100 %		2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
▶ Förskolorna implementerar IKT i den pedagogiska verksamheten	2014-01-01	2015-12-31	
▶ Förskolorna utvecklar metoder för att stimulera barns intresse för läsning.	2014-01-01	2015-12-31	
▶ Samverka med de lokala biblioteken kring läsaktivitet för förskolebarn	2014-01-01	2015-12-31	
▶ Språkprogrammet revideras med fokus på arbetet med interkulturalitet	2015-01-01	2015-12-31	
▶ Systematiskt mål- och kvalitetsstyrning med fokus på barns läroprocesser implementeras på förskolorna	2015-01-01	2016-12-31	
✓ Öppna en förskoleverksamhet med finsktalande personal	2015-01-01	2015-09-02	
Analys			
En finsk förskoleverksamhet har startat i augusti 2015. Barnen är integrerade i den övriga förskolans verksamhet. Två finsktalande personal har anställts för att säkerställa att barnen ges möjlighet att prata finska och kan ta del av material på finska.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Alla barn har lika möjligheter i förskolan och skolan

 Uppfylls helt

Analys

Utvecklingsområden

Fritidsverksamheten har sett över sina enheters öppettider och anpassat dem till behov och efterfrågan. Fritidsverksamhet i Sköndal har utöver den tidigare fritidsverksamheten i Sköndalshallen på fredagkvällar öppnat fritidsgården Semlan som har öppet två vardagkvällar i veckan. Nytt för i år är att parkleken i Fagersjö har öppet på lördagar klockan 11.00-15.00 med fokus på den yngsta målgruppen, föräldrar med små barn.

Sommarverksamhet

Fritidsverksamheten beslutade efter utvärdering av tidigare års sommarverksamhet att utöka sommarverksamheten riktad till tonåringar och ha en verksamhet öppen även på den norra sidan, Tuben i Farsta centrum och Nybygget i Gubbängen. Den tillsammans med idrottsförvaltningen gemenensamma satsningen att ha Sköndalsbadet öppet sex kvällar per vecka har i år utökats till hela sommaren (2014 var det stängt tio veckor).

Fritidsverksamheten har haft ett ambitiöst sommarprogram som sammantaget har fungerat mycket bra.

Farstas eget läger på Gotland för 22 ungdomar blev mycket lyckat.

Sportscamp var välbesökt med totalt 480 barn och fick goda omdömen.

Badbussarna hade något färre deltagare än tidigare år, 22 respektive 32 stycken under de två veckorna, men det förklaras sannolikt av att vädret inte var det badvänligaste. I samverkan med Enskede-Årsta-Vantör och Södermalm anordnades badbuss till Gålö för 30 funktionshindrade ungdomar.

Verksamheten på badvakter och en fritidsledare. Varm bassäng och en inarbetad verksamhet gjorde att det var hyfsat med besökare även regniga dagar. Många ungdomar från Farsta och Skarpnäck besökte badet senare på kvällarna.

Farstaängens parklek var öppen hela sommaren klockan 9-17 och Fagersjö och Nybygget var öppet till och med vecka 27, Nybygget var öppet även kvälltid.

Nytt för i år var att två fritidsgårdar - Tuben och Morris - hade öppet till och med vecka 28. Det visade sig vara en bra modell.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kulturnämnden ska i samverkan med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna genomföra en lässatsning	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Barn och ungdomar har inflytande i verksamhetens utformning (barns inflytande).

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Barn och ungdomar är delaktiga.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndens mål kommer att uppfyllas under året, utifrån en prognostiserad uppfyllelse av relevanta indikatorer och aktiviteter.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel besökare på öppna förskolan som tycker att de kan påverka verksamhetens innehåll.		80 %		75 %		2015
 Andel besökare som tycker att de kan påverka parklekens aktiviteter.		78,26 %		75 %		2015
 Andel besökare som tycker att de kan vara med och påverka fritidsgårdens aktiviteter.		83,33 %		75 %		2015
 Andelen besökare på Morris öppna verksamhet för unga med funktionsnedsättning som tycker att det kan vara med och påverka fritidsgårdens aktiviteter		90,32 %		80 %		2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förskolorna prövar och utvärderar olika metoder för att följa upp barns inflytande i verksamheten.	2014-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Barn och ungdomar tar eget ansvar och visar hänsyn mot andra (normer och värden)

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Barn och ungdomar tränas i demokrati.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndens mål kommer att uppfyllas under året, utifrån en prognostiserad uppfyllelse av relevanta indikatorer och aktiviteter.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel enheter vars likabehandlingsplaner är reviderade och godkända		100 %		100 %		2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förskolor och fritidsverksamhet ser över verksamheternas arbete med jämställdhet, genus, normkritik och antirasism	2015-01-01	2015-12-31	
 Se över förutsättningar för att barn och ungdomar med funktionsnedsättning ges möjlighet att inkluderas på olika fritidsverksamheter.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Vårdnadshavare är nöjda med hur förskolan samverkar med hemmet (förskola och hem).

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Föräldrar känner sig välkomna att ställa frågor och framföra synpunkter på verksamheten.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndens mål kommer att uppfyllas under året, utifrån en prognostiserad uppfyllelse av relevanta indikatorer och aktiviteter.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andelen nöjda vårdnadshavare med hur förskolan samverkar med hemmet.	82,22 %	78,04 %		80 %		2015

Nämndmål:

Barn och ungdomar har tillgång till attraktiva och förebyggande verksamheter på sin fritid.

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Barn och ungdomar är nöjda med de aktiviteter som erbjuds.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndens mål kommer att uppfyllas under året, utifrån en prognostiserad uppfyllelse av relevanta indikatorer och aktiviteter.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel besökare som är nöjda med fritidsgårdarnas verksamhet		95,3 %		80 %		2015
● Andel besökare som är nöjda med parklekarnas verksamhet		85,58 %		75 %		2015
● Andel deltagare som är nöjda med öppna förskolans verksamhet				85 %		2015
● Andel ungdomar som är nöjda med Morris öppna verksamhet för unga med funktionsnedsättning		80,65 %		80 %		2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
▶ Fritidsverksamheterna ser över sina öppettider utifrån besökarnas behov och önskemål.	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har genomfört en förändring vid stödboendet Farstasteget för personer med missbruk. Förändringen innebär att antalet lägenheter i boendet minskat med en tredjedel och att en översyn av kriterierna för att få en lägenhet ses över. Detta för att förbättra arbetsmiljön och förbättra kvaliteten i boendeinsatsen.

Förvaltningen har beviljats medel från socialförvaltningen för att genomföra ett projekt med sociala insatsgrupper för unga vuxna 20-29 år som befinner sig i kriminalitet och missbruk. Två så kallade lotsar har börjat arbeta och fem ungdomar är inskrivna i projektet.

Barn och unga

Projektet ”Mina båda världar” har beviljats fortsatta medel av socialförvaltningen. Projektet syftar till att utveckla gruppstöd till familjehemsplacerade barn. En modell har utvecklats och arbetet med tillämpa modellen har påbörjats.

Prevention

Under våren har två ABC-cirklar (Alla Barn i Centrum) riktade till föräldrar med yngre barn i åldern 3-12 år genomförts. Två Kometgrupper som vänder sig föräldrar med både yngre och äldre barn i åldern 3-11 år och som har problem med konflikter har genomförts.

Två utbildningar inom ramen för det förebyggande arbetet med unga har planerats till hösten.

- ”Unga, nätdroger och sociala medier” anordnas som ett samarbete mellan Farsta, Enskede-Årsta-Vantör, Hägersten-Liljeholmen, Skarpnäck och Skärholmen. Målgruppen är skolhälso, fältassistenter, fritidsledare och andra yrkesverksamma som möter unga. Farsta har 22 platser.
- ”Ökad kompetens kring argument mot legalisering av cannabis” anordnas för yrkesverksamma som möter ungdomar i stadsdelen.

Folköl- och tobakstillsyn

Folköl- och tobakstillsynen år 2015 följer plan och alla försäljningsställen kommer att få besök under året. En kompletterande tillsynsmetod, kontrollköp, har genomförts under sommaren hos samtliga affärsidkare som säljer tobaksvaror. Kontrollen görs med hjälp av unga myndiga personer i syfte att kontrollera att butiken förvissas sig om att mottagaren av varor som öl, tobak och läkemedel är minst 18 år.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen (Utredningstyp BoU eller Vuxen) och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats (inom loF, BoU och Vuxna, 0-19 år)	75,97 %	83,01 %	78,5	80 %	84 %	Tertial 2 2015
Analys						
Förvaltningen har haft många, svåra och komplexa ungdomsärenden som har varit tidskrävande att handlägga och där vidtagna insatser innebär att barn och ungdomar återkommer till förvaltningen.						
  Andel enskilda som har fått stöd i enlighet med sitt beslut inom socialpsykiatri				65 %	tas fram av nämnden	2015
  Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	37,33 %		35 %	20 %	35 %	Tertial 2 2015
  Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes	80 %	80 %		80 %	80 %	2015
  Andel ungdomar anmälda för brott som tillsammans med föräldrar eller vårdnadshavare kallats till samtal med socialtjänsten inom 48 timmar		50 %		100 %	tas fram av nämnden	2015
  Andel uppnådda delmål inom socialpsykiatri				50 %	tas fram av nämnden	2015
  Andelen försökslägenheter som övergått till eget kontrakt relaterat till totala antalet försökslägenheter i nämnden		21 %		22 %	25 %	2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur arbetet med sociala insatsgrupper för målgruppen 20-29 år ska organiseras och hur det långsiktigt ska finansieras.	2015-01-01	2015-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Socialnämnden ska i samarbete med Arbetsförmedlingen och stadsdelsnämnderna ta fram förslag på åtgärder för att säkerställa att nyanlända ges lika rätt och tillgång till sociala insatser som andra.	2015-01-01	2015-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna för att starta fler familjecentraler, med fokus på ytterstaden.	2015-01-01	2015-12-31	
  Socialnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna planera för utbyggnad av boenden för personer med psykisk funktionsnedsättning.	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska förstärka det sociala arbetet exempelvis genom att förbättra arbetsvillkoren för socialsekreterarna.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Beslut och insatser utgår från bästa tillgängliga kunskap

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Insatser som baseras på beprövad kunskap och utgår ifrån de sökandes aktiva medverkan ökar möjligheten att uppnå de mål som uppsatts för insatserna.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndens mål kommer att uppfyllas under året, utifrån en prognostiserad uppfyllelse av relevanta indikatorer och aktiviteter.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen ska utveckla, testa och implementera metoder för uppföljning av socialtjänstens utredningar och insatser för barn och ungdomar samt personer med missbruk.	2015-01-01	2015-12-31	
 Ledningssystemet för systematiskt kvalitetsarbete ska implementeras.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Farstas invånare lever utifrån sina olika förutsättningar ett självständigt liv

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Utvecklat preventionsarbete och samverkan mellan olika verksamhetsområden.

Personer som tidigare varit hemlösa eller haft ett tillfälligt boende har ett mer varaktigt boende. Personer som riskerat vräkning kan bo kvar.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndens mål kommer att uppfyllas under året, utifrån en prognostiserad uppfyllelse av relevanta indikatorer och aktiviteter.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal personer som genom stöd och bistånd kunnat undvika att vräkas från sitt boende eller genom insatser fått möjlighet till en varaktig boendesituation		175		150		2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Fritid- och familjestödsenheten utvärderar Farstas modell för samverkan kring ungdomar i riskzon	2015-01-01	2015-06-30	
 Samarbetet mellan olika lokala aktörer ska utvecklas för att kunna ge stöd och insatser till personer med missbruksproblematik.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Barn och unga har livsförhållanden som möjliggör positiv social utveckling.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Samarbetet leder till att de barn och ungdomar som kan behöva stödinsatser blir synliggjorda och får adekvat hjälp.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndens mål kommer att uppfyllas under året, utifrån en prognostiserad uppfyllelse av relevanta indikatorer och aktiviteter.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Alla vårdnadshavare till 3-12-åringar i Farsta stadsdelsområde har erbjudits att gå ABC-kurs		100 %		100 %		2015
 Andel ungdomar som är boende i Tallkrogens hus	66,67 %	66,67 %		80 %		2015

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
som har ett ökat psykiskt välbefinnande och är medvetna om sina styrkor, förmågor och drivkrafter.						
	Butiker som säljer folköl får tillsynsbesök		100 %		100 %	2015
	Butiker som säljer tobak får tillsynsbesök		100 %		100 %	2015
	Flickor i år 9 som aldrig har använt narkotika	85,58 %	85,32 %		84 %	2015
	Flickor i år 9 som inte dricker alkohol	57,69 %	57,21 %		56 %	2015
	Flickor i år 9 som inte röker	86,54 %			77 %	2015
	Pojkar i år 9 som aldrig har använt narkotika	90,52 %			87 %	2015
	Pojkar i år 9 som inte dricker alkohol	60,34 %			58 %	2015
	Pojkar i år 9 som inte röker	95,69 %	89,05 %		84 %	2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förskola, fritid, skola, socialtjänst och polis samverkar	2014-01-01	2015-12-31	
 Förskolestöd tar fram utbildningspaket utifrån förskoleenheternas behov med särskilt fokus på barns språkutveckling och barn i behov av särskilt stöd	2015-01-01	2015-12-31	
 Förvaltningen ska i ett samarbete mellan socialtjänsten och tre av Farstas högstadieskolor driva ett projekt i syfte att öka skolnärvaron bland de elever som annars på grund av frånvaro riskerar att inte få behörighet till gymnasiet.	2015-01-01	2015-12-31	
 Två informationsmöten per år om droger m.m. erbjuds vårdnadshavare till äldre barn och ungdomar i samverkan med Maria Ungdom och närpolisen	2015-01-01	2015-12-31	
 Vårdnadshavare i Farsta erbjuds stödinsatser på en generell nivå för att minska riskfaktorer och stärka skyddsfaktorer	2014-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar

● Uppfylls helt

Analys

Säkerhets- och trygghetsarbete

Steg 2 i arbetet med risk- och sårbarhetsanalys, RSA, färdigställdes i juni.

En förvaltningsövergripande uppföljning av det systematiska brandskyddsarbetet, SBA, utifrån Stockholms stads riktlinjer har gjorts på samtliga arbetsställen under juli och augusti.

Brottsförebyggande arbete

Farsta lokala brottsförebyggande råd har haft ett möte i juni.

Farsta Brå hade i maj sin årliga lokala informationsdag om trygghet där ett flertal olika aktörer medverkade. I år utgjorde evenemanget en del av Farsta mat- och kulturfestival och ägde för första gången rum på eftermiddagen en vanlig vardag. Eventet var välbesökt och förlöpte väl.

På uppdrag av Farsta lokala Brå har en arbetsgrupp, bestående av personer med varierande funktioner, fortsatt arbetet med lägesinventering av respektive stadsdel i Farsta stadsdelsområde inför en ny aktivitetsplan.

Nätverksgruppen för tryggare centrum som har fokus på missbrukare, har fortsatt med månatliga träffar under perioden. Samverkan mellan de olika funktionerna har lett till ökat samarbete och upplevs som givande.

Park och stadsmiljö

Upprustningen av Eklunds hage i Sköndal var klar i juni. Parken invigdes på Parkernas dag den 29 augusti med ponnyridning och koryvgrillning. Ett lyckat evenemang, vackert väder och ett par hundra personer som besökte arrangemanget. Samtidigt nyinvigdes närbelägna Spritstorget som restaurerats av trafikkontoret. Perenner, gräsmatta och träd har tillkommit. Torget har också kompletterats med bord och soffor och ny belysning.

Tre brukaravtal har ingåtts under sommaren. Samtliga avtal gäller slyröjning i bostadsnära naturområden. En överenskommelse gäller ett område söder om Nordmarksvägen ner mot Magelungen, ett annat omfattar slyröjning vid Hagforsgatans vändplan, båda inom stadsdelen Farsta strand. Den senaste överenskommelsen omfattar röjning av siktluckor vid Drevviken i Sköndal.

Under perioden har tillgänglighetsåtgärder och reinvesteringar utförts i stadsdelsområdet. Det gäller bland annat byte av bänkar och papperskorgar. Tillgänglighetsanpassning av lekplatser, enligt stadsdelsnämndens beslut, är nu avslutad. Tillgänglighetsåtgärder på Magelungens strandpromenad påbörjas i september.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andelen som upplever trygghet i den stadsdel där man bor		67 %		74 %	74 %	2015
  Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden		75 %		65 %	62 %	2015
  Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA		80 %		100 %	100 %	2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna ta fram en stadsövergripande strategi för levande lokala centrum	2015-01-01	2015-12-31	
  Kommunstyrelsen ska under 2015 göra en översyn med inriktningen att delar av ansvaret för park, natur och gatuskötsel kan tillföras stadsdelsnämnderna. Parallellt ska en översyn göras av stadsdelsnämndernas ansvar och indelning med inriktning att stärka lokalt inflytande, effektiv förvaltning och rättsäkert bemötande av invånarna.	2015-01-01	2015-12-31	
  Trafiknämnden ska, i samråd med stadsdelsnämnderna, ta fram prioriterade förslag för hur de medel som reserverats för reinvesteringar ska användas.	2015-01-01	2015-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med intresserade stadsdelsnämnder studera förutsättningarna för att införa direktvalda stadsdelsnämnder.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Farsta är ett tryggt stadsdelsområde

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Invånarna känner sig delaktiga och andelen trygga invånare ökar.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndens mål kommer att uppfyllas under året, utifrån en prognostiserad uppfyllelse av relevanta indikatorer och aktiviteter.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Farsta lokala Brå träffas fyra gånger under året	2015-01-01	2015-12-31	
 I utvald stadsdel kommer trygghetsmöte för medborgarna att genomföras	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Farstas invånare och besökare har tillgång till rena parker och grönområden

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Antal klagomål i synpunktportalen minskar.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndens mål kommer att uppfyllas under året, utifrån en prognostiserad uppfyllelse av relevanta indikatorer och aktiviteter.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo

 Uppfylls helt

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	6	0		6	tas fram av nämnden	2015
  Antal påbörjade bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	6	6		6	tas fram av nämnden	2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska i samråd med bostadsbolagen och fastighetsnämnden inventera möjligheten att bygga om/omvandla befintliga byggnader till gruppboende eller serviceboende	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska redovisa hur arbetet med att tillgodose behovet av bostäder med särskilt stöd och service fortskrider. Arbetet ska redovisas till kommunstyrelsens genomförandegrupp	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämnderna, fastighetsnämnden, exploaterings- samt stadsbyggnadsnämnden ska i samråd med varandra säkerställa att minst fem procent av lägenheterna i exploateringsprojekt med minst 100 bostäder avsätts till omsorgslägenheter	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Farsta stadsdelområde har ett högt bostadsbyggande där alla kan bo

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Antalet gruppbestäder ökar.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndens mål kommer att uppfyllas under året, utifrån en prognostiserad uppfyllelse av relevanta indikatorer och aktiviteter

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.7 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla

● Uppfylls helt

Analys

Flera idrotts- och fritidsaktiviteter har genomförts under våren och sommaren för barn och ungdomar.

Den 28 maj arrangerades Olympic Day på Farsta idrottsplats. Aktiviteten lockade 400 barn från låg- och mellanstadiet. Barnen som medverkade fick prova på olika olympiska idrottsgrenar.

Lilla Farstaloppet skulle ha genomförts under våren men fick ställas in. Detta på grund av för få anmälningar från skolorna.

Sköndalsbadet hade under tio sommarveckor, med start den 6 juni, öppet sex kvällar i veckan för vattensport och annan fritidsverksamhet. Badet var öppet klockan 18.00–23.00 på vardagar och klockan 18.00–24.00 fredagar och lördagar. Verksamheten besöktes av cirka 50 ungdomar varje kväll. Det dåliga vädret hade en stark påverkan på antalet besökare vissa dagar.

Sportscamp för barn i åldrarna 8–12 år pågick under två veckor i augusti. I år deltog totalt 488 barn. De fick prova på fotboll, innebandy, basket, dans, handboll, friidrott, taido, bordtennis, simning och orientering. Lägre genomfördes i samarbete med elva lokala idrottsföreningar och gav arbete åt 55 ferieungdomar. På Sportscamp var de deltagande barnen 55 procent pojkar och 45 procent flickor.

I Fagersjö genomfördes under en vecka i månadsskiftet juli–augusti ett drop-in läger för fotboll och basket vid Fagersjö basketplan. Ungefär 200 barn medverkade och lägre gav jobb till sju ferieungdomar.

En ny sträcka av Hälsans stig invigdes den 31 maj. Gångsträckan är 5,4 kilometer och går runt delar av Hökarängen.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andelen ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla idrotts- och fritidsaktiviteter	77,49 %			71 %	fastställs 2015	2015

Nämndmål:

Farstas invånare har goda möjligheter till motion och fysiska aktiviteter

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Farstas invånare har möjlighet att delta i friluftss- och idrottsaktiviteter.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndens mål kommer att uppfyllas under året, utifrån en prognostiserad uppfyllelse av relevanta indikatorer och aktiviteter

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal föreningar som samverkar med förvaltningen inom satsningen idrott och hälsa		10		8		2015
 Antal idrotts- och friluftssaktiviteter som erbjuds inom förvaltningens verksamheter under året inom satsningen idrott och hälsa.		40		8		2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Drive-in idrott i Sköndalsskolan	2015-01-01	2015-12-31	
 Höstlovs läger på Farsta IP	2015-01-01	2015-12-31	
 Lilla Farstaloppet (5-6-åringar) på Farsta idrottsplats	2015-01-01	2015-06-30	Avvikelse
Analys			
Lilla Farstaloppet kunde inte genomföras på grund av för få anmälningar.			
 Olympic Day för låg- och mellanstadiebarn på Farsta IP	2015-01-01	2015-05-28	
 Prova-på och lekidrott för mindre barn i Farsta strands förskoleområde	2015-01-01	2015-12-31	
 Sportscamp för 8-12-åringar	2015-01-01	2015-08-31	

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Vattensport och fritidsverksamhet för tonåringar vid Sköndalsbadet	2015-01-01	2015-08-31	
✓	Vintersport på Gubbängens IP för låg-och mellanstadiet	2015-01-01	2015-03-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.8 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet

● Uppfylls helt

Analys

Äldreboendeplanering

Stadsdelsnämnden beslutade i april att avveckla Farsta vård- och omsorgsboende, och den 10:e augusti fanns endast nio boende kvar på boendet. Avvecklingsprocessen har krävt extra insatser från beställarenheten, bland annat genom en biståndshandläggare som kontinuerligt arbetat med de boende på Farsta vård- och omsorgsboende för att utforma individuella planer för passande alternativa boenden. Det har även krävts extra insatser både från ledning och medarbetare på Farsta vård- och omsorgsboende för att kunna säkra trygghet och kvalitet för de boende under processens gång. Med hänsyn till boendesituationen som förändrats nära nog veckovis har personalscheman justerats och anpassats i möjligaste mån utifrån boendes behov.

Stadsdelsnämnden beslutade i april att föreslå kommunstyrelsens ekonomiutskott att avveckla Edös båda vård- och omsorgsboenden och bygga om fastigheten till ett renodlat servicehus. I juni återremitterade kommunstyrelsens ekonomiutskott ärendet och stadsdelsnämnden beslutade att uppdra åt förvaltningen att i samarbete med fastighetsägaren Micasa och äldreförvaltningen utreda och redovisa de olika alternativen för ombyggnad och omstrukturering av Edö vård- och omsorgsboende och servicehus samt återkomma med ett förslag till inriktningsbeslut. Stadsdelsnämnden fattade även beslut om intagningsstopp vid Edö servicehus och de nio platser vid Edö vård- och omsorgsboende som inryms i hus C.

Fastighetsägaren Micasa har på uppdrag av förvaltningen påbörjat en utredning för att beräkna ombyggnadskostnader vid Edö äldreboende utifrån de tre olika alternativen.

Ett inriktningsbeslut om Edös framtid kommer att kunna fattas tidigast i oktober 2015.

Fram till den 10:e augusti hade antalet boende på servicehuset minskat från 120 till 107 personer. Den osäkra situationen har lett till ett antal uppsägningar från medarbetare av olika kategorier.

Förebyggande arbete

Det stora utbudet av aktiviteter för äldre på aktivitetshuset Tuben har fortsatt väcka intresse och antalet besökare ökar stadigt.

Under perioden har nio bussutflykter arrangerats med totalt ca. 450 deltagare. Bland de mest besökta aktiviteterna har varit bio, gymnastik och balansgrupp.

Utveckling av hemtjänsten

Hemtjänsten har under ett antal månader varit utan enhetschef vilket har inneburit att utvecklingsarbetet till viss del fått stå tillbaka. Samtidigt har enheten tagit emot ett antal medarbetare från Farsta Vård- och omsorgsboende vilket har och fortsätter innebära helt nya arbetsgrupper. Detta har ställt stora krav på enhetens ledning och medarbetare.

Enheten har prioriterat att ta fram nytt introduktionsmaterial för nyanställda och en tydlig information till kund. Under perioden har ett utbildningstillfälle arrangerats för att stödja medarbetare i utvecklingen av genomförandeplaner och den sociala dokumentationen.

Utveckling av dokumentationen

En modell för dokumentationsgranskning håller på att arbetas fram och testas under perioden på Edö servicehus. Målet är att säkerställa att informationen kring den boende håller en hög kvalitet, alltid är korrekt, relevant och kommunicerad, samt att insatsen följer biståndsbeslutet.

Utevistelse

Boendeenheterna har under perioden satsat på utevistelsen genom olika aktiviteter så som dagliga promenader, café med musik i trädgården, bad i Magelungen och aktiviteter i en trädgårdsgrupp. Enheterna har även organiserat utflykter exempelvis till Abbamuséet, Ågesta ridskola samt Skansen, med särskild visning av trädgård och djur anpassat för personer med demenssjukdom. Ferieungdomarna och deras insatser med utevistelse och social samvaro har även de tagits emot mycket positivt av de boende.

Måltider

Under sommaren har mat- och måltidssituationen prioriterats genom särskilda aktiviteter som grillning och egen matlagning på enheterna, vilket varit mycket uppskattat.

Anhörigstöd

En stadsgemensam anhöriggrupp för vuxna barn till någon med demenssjukdom arrangerats. Nätverksträff för unga med demenssjuk förälder har arrangerats på träfflokal på Kungsholmen under ledning av anhörigkonsulenterna i Skarpnäck och Norrmalm, och anhörigstödet har även deltagit på Seniordagen i Kungsträdgården under maj.

Särskilda projekt

Det stadsövergripande projektet ”Fördjupad kvalitetsuppföljning” har övergått till ordinarie verksamhet. Observationer har bland annat genomförts på Edö vård- och omsorgsboende.

Inom projektet ”Utveckling av funktionsstödjande och hälsofrämjande hälso- och sjukvårdsdokumentation med hjälp av ICF” har den lokala processledaren fortsatt arbetet med att stödja utvecklingen av strukturen och innehållet i hälso- och sjukvårdsdokumentationen. Verksamheterna har fått handledning och utbildning och arbetet har fortlöpt enligt projektdirektiven.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer som får en daglig utevistelse - vård och omsorgsboende					95 %	2015

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andelen nöjda omsorgstagare - biståndsbedömd dagverksamhet (äldreomsorg)		95 %		95 %	95 %	2015
  Andelen nöjda omsorgstagare - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)		85 %		85 %	85 %	2015
  Andelen nöjda omsorgstagare - vård- och omsorgsboende (äldreomsorg)		84 %		85 %	85 %	2015
  Kontinuitet i omsorgen - hemtjänst i ordinärt boende					Maximalt 10 personer	2015
  Måltiden är en trevlig stund på dagen - Vård och omsorgsboende (äldreomsorg)		68 %		77 %	78 %	2015
  Omsorgstagarnas upplevelse av hur de kan påverka hur hjälpen utförs - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)		85 %		77 %	77 %	2015
  Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)		80 %		86 %	86 %	2015
  Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet - vård och omsorgsboende (äldreomsorg)		90 %		90 %	90 %	2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska, i samarbete med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna, utveckla principer och metoder för uppföljning och styrning inom äldreomsorgen	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämnderna och äldrenämnden ska i samverkan ta fram ett system som ger en samlad bild av äldres synpunkter på äldreomsorgen i hela staden	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska delta i stadens utredning av arbetstidsförläggning och heltidsnorm för grupper med särskilt utsatta arbetsvillkor	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska i samverkan med äldrenämnden och kommunstyrelsen utreda om riktlinjerna är underfinansierade samt behov av justering med hänsyn till boendelöftet 85+	2015-01-01	2015-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska införa könsuppdelad statistik i verksamheten	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska se till att alla äldre kan välja kommunal hemtjänst och kommunal utförare av trygghetslarm	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med äldrenämnden ta fram en tydlig rättighet till utevistelser i vård- och omsorgsboende	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska utöka arbetet och registrerandet i Senior alert och svenska palliativregistret för att gynna verksamhetsutvecklingen inom äldreomsorgen	2015-01-01	2015-12-31	
  Äldrenämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna och kommunstyrelsen se över den långsiktiga kvalitetsuppföljningen och behovet att återinföra äldreomsorgsinspektörer respektive tillsynspersoner över social omsorg. Utredningen samordnas med kommunstyrelsens uppföljning av den fördjupade kvalitetsuppföljningen.	2015-01-01	2015-12-31	
  Äldrenämnden ska initiera en utvärdering av valfrihetssystemet och ersättningssystemet inom hemtjänsten för att skapa en mer hållbar organisation och öka inflytandet för de äldre och de anställda, i samverkan med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Äldre som beviljas insatser kan påverka hur de utförs.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Personer som beviljas insatser från nämnden har möjlighet att påverka hur insatserna utförs.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndens mål kommer att uppfyllas under året, utifrån en prognostiserad uppfyllelse av relevanta indikatorer och aktiviteter

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel brukare i äldreomsorg, egen regi, som har godkända och aktuella genomförandeplaner två veckor efter påbörjad insats.		81,98 %		90 %		2015

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Förvaltningen tar fram en modell för dokumentationsgranskning som mäter hur biståndshandläggarens beslut avspeglar sig i genomförandeplanen inom äldreomsorg, egen regi.	2014-01-01	2015-04-30	
▶	Alla enheter inom äldreomsorgen, egen regi, genomför aktivitet för att förbättra genomförandeplanernas kvalitet	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Äldre i vård- och omsorgsboende har en inbjudande måltidsituation.

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Personer som bor i nämndens särskilda boenden för äldre tycker att måltiderna är trevliga.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndens mål kommer att uppfyllas under året, utifrån en prognostiserad uppfyllelse av relevanta indikatorer och aktiviteter

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
▶	Nämndens vård- och omsorgsboenden ska följa upp måltidssituationer genom observationer och sammanställa förbättringsförslag	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Äldre i vård- och omsorgsboende har möjlighet till daglig utevistelse.

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla äldre i vård- och omsorgsboende som så önskar har möjlighet att komma ut varje dag.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndens mål kommer att uppfyllas under året, utifrån en prognostiserad uppfyllelse av relevanta indikatorer och aktiviteter

Nämndmål:

Äldre känner trygghet och välbefinnande.

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla som vill bo kvar i ordinärt boende ska få tillräckligt stöd för att kunna göra det. Invånare är informerade om möjligheter till stöd och hjälp när man behöver det som äldre.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndens mål kommer att uppfyllas under året, utifrån en prognostiserad uppfyllelse av relevanta indikatorer och aktiviteter

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel kunder hos den kommunala hemtjänsten och servicehuset med särskilda behov på grund av demenssjukdom eller kognitiv svikt som har en kontaktperson från den specialiserade hemtjänstgruppen.		77		50		2015
● Andel brukare i särskilda boenden (kommunal regi) som har läkemedelsgenomgångar enligt gällande rutin				90 %		2015
● Andel brukare i särskilda boenden (kommunal regi) som har riskbedömningar för fall enligt gällande rutin				90 %		2015
● Andel brukare i särskilda boenden (kommunal regi) som har riskbedömningar för trycksår enligt gällande rutin				90 %		2015
● Andel brukare i särskilda boenden (kommunal regi) som har riskbedömningar för undernäring enligt gällande rutin				90 %		2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
▶ Ledningssystemet för systematiskt kvalitetsarbete ska implementeras och utvecklas.	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

Förvaltningen bedömer att stadsdelsnämnden bidrar till målet om ett klimatsmart Stockholm. Cheferna inom förskola och fritid har fått en första introduktion om vad som behöver göras vad gäller inventering och utbyte av material och utrustning på enheterna för att nå målet en kemikaliefri förskola. Målet inkluderar även parklekar, öppna förskolor och fritidsgårdar. Nästan 90 procent av de förskolor som har rådighet över sin avfallshantering har separat insamling av matavfall. Nya förskolor som byggs inrymmer alltid utrymme för en separat matavfallsfraktion.

Andelen ekologiska livsmedelsinköp inom förvaltningen har ökat betydligt och årsmålet har under sommaren nåtts med god marginal.

För att verka för att stadsmiljön utvecklas på ett hållbart sätt prövar förvaltningen ett nytt material vid reparation av en sträcka på Magelungens strandpromenad. Det är ett tryckimpregnerat virke där impregneringen är biologiskt nedbrytbar. Virket, som består av hållbart odlade träd, har värmebehandlats för en extra lång hållbarhet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Stockholm är klimatneutralt

● Uppfylls helt

Analys

Grunden för miljöarbetet är stadens miljöprogram och den av nämnden beslutade miljöhandlingsplanen. Exempel på hur förvaltningen bidrar till en klimatneutral stad är att nya förskolor utformas så att separat hantering av matavfall för biologisk hantering inryms samt att LED-belysning i förskolelokalerna är standard.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel av stadens verksamheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling				80 %	fastställs 2015	2015
◆ Andel elbilar				10 %	10 %	2015
Analys						
Det är oklart om förvaltningen kommer att köpa eller leasa någon elbil under året. Leasingavtal har förlängts för befintliga bilar i avvaktan på eventuell ny organisation i staden avseende hanteringen av fordon.						
● Elanvändning per kvadratmeter		47 kwh/kvm		52 kwh/kvm	32 kWh	2015

Nämndmål:

Verksamheterna effektiviserar elanvändningen

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Antalet förbrukade kilowattimmar per kvadratmeter lokalyta minskar.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndens mål kommer att uppfyllas under året, utifrån en prognostiserad uppfyllelse av relevanta indikatorer och aktiviteter

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
-----------	------------------	--------------------------	---------------	--------	-------------	--------

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel förskolor som infört separat hantering av matavfall				85 %		2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Informationsmöte om miljöbilar för förvaltningens bilansvariga	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Transporter i Stockholm är hållbara

 Uppfylls helt

Analys

Resepolicyn, som finns inkluderad i miljöhandlingsplanen, gäller alla anställda inom förvaltningen och innebär att alla resor i tjänsten ska genomföras så miljöpåverkan minimeras.

Förvaltningens fordon är klassade som miljöbilar. I väntan på eventuell ny organisation för hanteringen av stadens fordon har avtalen förlängts för ett flertal leasade bilar. En leasad personbil har köpts ut från leasinggivaren. Eftersom det råder viss oklarhet kring hur stadens fordon ska skötas framöver är det tveksamt om förvaltningen kommer att uppnå målet om 10 procent elbilar under året.

Av de 18 fordon förvaltningen förfogar över är det 5 bilar som är avsedda för etanol eller fordonsgas och fyra bilar är elhybrider. Etanol- och gasbilarna tankas till långt över 90 procent med förnyelsebart bränsle med ett undantag. Andelen förnyelsebart bränsle uppgår därför endast till 77,5 procent, målet för året är 90 procent. Informationen till nya bilanvändare måste bli bättre för att undvika tveksamheter kring med vilket bränsle ett fordon ska tankas.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel miljöbilar i stadens bilflotta	100 %		100 %	100 %	100 %	Tertial 2 2015
  Andel miljöbränslen i stadens etanol- och biogasfordon	77,5 %				tas fram av nämnd/styrelse	Halvår 1 2015

Nämndmål:

Förvaltningens transporter är hållbara

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Resor och transporter görs i enlighet med förvaltningens resepolicy.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndens mål kommer att uppfyllas under året, utifrån en prognostiserad uppfyllelse av relevanta indikatorer och aktiviteter.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3 Stockholm har ren luft och rent vatten

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningens fordon körs under den kalla årstiden med odubbade vinterdäck och bidrar på så sätt till att luften blir renare än om dubbade däck använts. Andelen dubbdäck är noll. I möjligaste mån tankas etanol- och gasfordon med det förnyelsebara bränsle de är avsedda för.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel dubbdäck	0 %	0 %		0 %	tas fram av nämnden/styrelsen	2015

Nämndmål:

Användning av kapacitetsstarka färdmedel ökar

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Antalet bilar inom förvaltningen minskar.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndens mål kommer att uppfyllas under året, utifrån en prognostiserad uppfyllelse av relevanta indikatorer och aktiviteter.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Det är enkelt att välja en miljövänlig livsstil

 Uppfylls helt

Analys

Verksamheternas inköp av ekologiska livsmedel har ökat väsentligt under perioden. Andelen ekologiska livsmedel har ökat med drygt 5 procent under perioden maj till och med augusti. Årsmålet 25 procent har därmed uppnåtts med god marginal och andelen ekologiska

livsmedel är nu 27,78 procent.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel ekologiska livsmedel i stadens egna verksamheter	27,78 %	21,13 %	25 %	25 %	25 %	Tertial 2 2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna ta fram kriterier för att undvika barns exponering för skadliga kemikalier på stadens förskolor inom ramen för kemikalieplanen	2015-01-01	2015-12-31	
  Konsumentrådgivningen ska ges ett uppdrag kring konsumentinformation om etisk och miljömässig konsumtion.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Verksamheterna är miljömedvetna

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Verksamheterna ska följa förvaltningens miljöhandlingsplan.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndens mål kommer att uppfyllas under året, utifrån en prognostiserad uppfyllelse av relevanta indikatorer och aktiviteter

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 En plan för en kemikaliefri förskola kommer att tas fram	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Förvaltningen bedömer att stadsdelsnämnden bidrar till att uppnå målet om ett ekonomiskt hållbart Stockholm, med undantag för målet om en budget i balans.

Antalet personer i behov av ekonomiskt bistånd har minskat. För att stödja den enskilde i att komma ut i egen försörjning pågår ett strukturerat arbete med att standardisera och rättssäkra handläggningen av försörjningsstöd och att utveckla det goda bemötandet .

Den barnomsorg nämnden erbjuder på obekvämt arbetstid ger föräldrar ett större utbud av möjliga arbetstillfällen, och föräldrar i Farsta stadsdelsområde behöver inte avstå från arbete för att barnomsorg saknas.

Inom ramen för Tyngdpunkt Farsta genomfördes evenemanget Farsta Mat- och kulturfestival tillsammans med kulturförvaltningen och Farsta Centrums fastighetsägare Atrium Ljungberg

AB. Festivalen hade som syfte att marknadsföra torget som en kultur-och handelsplats för att möjliggöra för fler arbetsplatser i söderort. Flera näringsidkare har i samband med festivalen visat intresse för att etablera sig i Farsta centrum.

Utvecklings- och näringslivsrådet har haft ett möte den 4 juni som framförallt behandlade ämnet Larsboda som livsmedelscentrum.

Målet om en budget i balans förväntas inte uppnås då prognosen är ett underskott om totalt - 26,1 mnkr. Liksom tidigare år är det främst verksamhetsområde äldreomsorg som visar ett underskott. På grund av ett ökat behov av externa placeringar redovisar även individ- och familjeomsorgen ett underskott om - 11,5 mnkr. Det är främst verksamheterna för barn och unga som överskrider tilldelad budgetram. Förvaltningen arbetar med omfattande årgärdsplaner för att uppnå en budget i balans.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2 Företag väljer att etablera sig i Stockholm

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen genomförde den 27-30 maj en mat- och kulturfestival i samarbete med Stadsbyggnadskontoret, kulturförvaltningen, Atrium-Ljungberg och handlare i Farsta centrum. Festivalen hade cirka två tusen besökare som fick uppleva musik, utställningar och matservering på Farsta torg. Ett trettiotal artister uppträdde i centrum och vid Farstaängen. Under tre av dagarna var stadsbyggnadskontorets dialogpaviljong uppställd vid tunnelbanan och allmänheten kunde få information och diskutera programförslaget för projektet Tyngdpunkt Farsta.

Näringslivsrådet har sammanträtt tre gånger och har bland annat engagerat sig i frågor gällande etableringen av ett livsmedelscenter i Larsboda företagsområde, utvecklingen av fastigheterna i teliaområdet, utvecklingen av Gubbängens centrum och Starta Farsta, ett program för unga entreprenörer. Förvaltningen arbetar för närvarande med en strategi för att skapa ett trivsammare och attraktivare Gubbängens centrum.

Nämndmål:

Lokala näringslivet får bra service av förvaltningen

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Företagarna i området är nöjda med den kommunala servicen.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndens mål kommer att uppfyllas under året, utifrån en prognostiserad uppfyllelse av relevanta indikatorer och aktiviteter

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 NKI (Nöjd Kund Index) ska öka i SBR:s årliga företagsundersökning				71 %		2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen undersöker möjligheten att ta fram en lokal utvecklingsplan för stadsdelscentra	2015-01-01	2015-12-31	
 Förvaltningen utreder möjligheten att inrätta ett lokalt näringslivscenter	2015-01-01	2015-12-31	
 Utvecklingsrådet sammanträder minst tre gånger under året	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

 Uppfylls helt

Analys

Antalet personer inom Farsta stadsdelsnämnd som behöver ekonomiskt bistånd har minskat, såväl de som tillfälligt behöver stöd och de som varit beroende av försörjningsstöd under lång tid. Till stor del beror detta på förändringar i stadsdelsområdets befolkningsstruktur, men också på det målmedvetna arbete som gjorts inom enheten för försörjningsstöd. Dels har man på olika sätt effektiviserat och standardiserat handläggningen för att göra processen rättssäker och trygg för den enskilde. Samtidigt har man genom utveckling av handläggarnas bemötande och tillgänglighet förbättrat stödet för den enskilde i att komma ut i egen försörjning.

Förvaltningen erbjuder tillsammans med Jobbtorget kommunala visstidsanställningar för arbetslösa med försörjningsstöd. Hittills under året har femton personer beretts visstidsanställning.

På grund av att indikatorn för antal praktiktillfällen för Jobbtorgs aspiranter från och med 2015 ska beräknas utifrån antal faktiskt genomförda praktiker har årsmålet justerats från 40 st till 4 st.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	0 st	41 st	4 st	4 st	500 st	Tertial 2 2015
Analys Förvaltningen saknar rådighet i frågan. Förvaltningen ska se över samarbetet med berörda parter.						
  Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens	600 st	399 st		275 st	6 700 st	2015

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
regi						
  Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	2,01 %	2,08 %	2,1 %	2,5 %	2,0 %	Tertial 2 2015
  Andel vuxna som har ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1,44 %	1,52 %	1,5 %	1,8 %	1,2 %	Tertial 2 2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Arbetsmarknadsnämnden ska ansvara för att i samverkan med stadens nämnder och bolag genomföra ett utvecklingsarbete med syfte att stadens praktikplatser ska anpassas till de behov som finns hos jobbtorgens aspiranter. Stadens nämnder och bolag ska medverka i denna samverkan och i arbetet med att bereda aspiranterna praktiktillfällen	2015-01-01	2015-12-31	
  Arbetsmarknadsnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna kartlägga behovet av lokala jobbtorg och påbörja uppstart av två verksamheter	2015-01-01	2015-12-31	
  Arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna ska samverka i syfte att främja samordning, utveckling och en effektiv uppföljning av stadens arbetsmarknadsåtgärder. Arbetsmarknadsnämnden ska vara sammankallande för denna samverkan	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska möjliggöra tidsbestämda anställningar, yrkesintroduktionsanställningar och lärlingsanställningar inom sina verksamheter.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Farstas invånare får stöd till att bli självförsörjande.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Försörjningsstödstagare får en egen inkomst.
 Fler ungdomar får feriearbete.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndens mål kommer att uppfyllas under året, utifrån en prognostiserad uppfyllelse av relevanta indikatorer och aktiviteter

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal remisser om arbetsträning och arbetsprövning från enheterna för försörjningsstöd och för vuxna/socialpsykiatri till Arbetsforum.	22	105		80		Tertial 2 2015
Analys Årsmålet bedöms ej uppnås på grund av kapacitetsbrist. Erforderligt antal platser har ej funnits att tillgå.						

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Arbetet med bedömningsinstrument för utredning av ärenden gällande försörjningsstöd ska utvecklas och utvärderas.	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

 Uppfylls delvis

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen	1 st	3 st		2 st	tas fram av nämnden	2015
Analys Förvaltningen har 2015 bara haft en tävlande, men kommer att inför 2016 vidta åtgärder för att aktivt stödja de intresserade kandidater som i år valde att avvakta.						
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	101,79 %	100 %		100 %	100 %	Tertial 2 2015
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	101,9 %	100,1 %		100 %	100 %	Tertial 2 2015
  Nämndens prognossäkerhet T2	0 %	0 %		+/- 1 %	+/- 1 %	2015

Nämndmål:

Förvaltningen har budget i balans.

 Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Prognossäkerheten är hög och förvaltningen uppvisar en budget i balans.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndens mål om en budget i balans inte kommer att kunna uppnås under målet, främst på grund av underskott inom äldreomsorgen.

KF:s inriktningsmål:

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Förvaltningen bedömer att stadsdelsnämnden bidrar till att uppnå målet om ett demokratiskt hållbart Stockholm. En mängd aktiviteter pågår för att utveckla former för kommunikation, inflytande och dialog. En särskild satsning sker inom ramen för demokratiuppdraget.

Förvaltningens kommunikationsansvariga har besökt funktionshinderrådet för genomgång av kommunikationen ur ett tillgänglighetsperspektiv. En genomgång av stadens webbplats gjordes, där det upptäcktes att sidorna för respektive ämneskategori saknade funktionen för talsyntes. Detta har återkopplats till kommunikationsenheten på stadsledningskontoret som nu åtgärdat det.

Stadsdelsnämndens sammanträden webbsänds och görs på så sätt tillgängliga att följa genom internet på sin dator, surfplatta eller Smartphone.

För att utveckla samverkan och delaktighet i förvaltningen genom i första hand arbetsplatsträffarna, har ett partsgemensamt arbete påbörjats för att för att utveckla metoder och verktyg. Det övergripande ämnet som alla arbetsplatser ska ha som tema är arbetet med bemötande.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.1 Stockholm är fritt från diskriminering

 Uppfylls helt

Analys

Rådet för mänskliga rättigheter har haft möte med förvaltningens chefsforum för att främja kunskapsutvecklingen och arbetet för likabehandling. En föreläsning om normmedvetenhet i förskolan har arrangerats för personal och chefer. För att kvalitetssäkra rekryteringsprocessen kommer en workshop i rekrytering att genomföras under september. Syftet är bland annat att motverka diskriminering och garantera att endast kompetensen blir avgörande vid rekrytering.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Nämnden ska samverka med rådet för mänskliga rättigheter för att stärka arbetet mot diskriminering och motverka en etnisk- och könssegregerad verksamhet	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämndens verksamhet ska jämställdhetsintegreras i syfte att synliggöra effekten av nämndens beslut och resursfördelning beroende på kön	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Invanare i Farsta behandlas likvärdigt utifrån sina förutsättningar och behov

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndens mål kommer att uppfyllas under året, utifrån en prognostiserad uppfyllelse av relevanta indikatorer och aktiviteter.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

● Uppfylls helt

Analys

Farsta ska vara en arbetsgivare med aktiva, delaktiga och ansvarstagande medarbetare och chefer. Delaktighet, ansvarstagande och tydligt ledarskap är grundläggande faktorer för att skapa en hälsosam arbetsplats med hög frisknärvaro. En rad aktiviteter pågår för att syftar till att ytterligare utveckla medarbetarskapet och ledarskapet i förvaltningen.

Delaktighet och individuellt ansvarstagande

Förvaltningens samverkansavtal utgör grunden för dialog mellan chefer och medarbetare. Ett partsgemensamt arbete för att för att utveckla metoder och verktyg har påbörjats för att utveckla i första hand arbetsplatsträffarna. Det övergripande ämnet som alla arbetsplatser ska ha som tema är arbetet med bemötande.

För att sprida kunskap och skapa delaktighet anordnas frukostmöten för chefer och medarbetare efter nämndens månadsmöten.

Ledarutveckling

Ledarutvecklingen ska inspirera till lärande, utveckling och förändring. I dialog med förvaltningens chefer har arbetet startat för att stärka cheferna i sina roller och för att ge inspiration och kunskap. Under hösten kommer förvaltningens ledarprofil uppdateras och förankras. Ledarskapet kommer att vara ett återkommande tema på kommande chefsmöten. Ett andra återkommande tema är arbetet med mänskliga rättigheter. Bemötande och arbetsmiljöfrågor kommer att vara teman på frukostmöten som riktar sig till förvaltningens chefer.

Arbetet med att utveckla det systematiska arbetsmiljöarbetet fortsätter genom utbildning och diplomering av förvaltningens nyanställda chefer under hösten.

Personalomsättning

Personalomsättningen bland socialsekreterarna inom socialtjänsten är hög vilket negativt påverkar kvalitet och kontinuitet i verksamheterna. För att arbeta med personalomsättningen inom socialtjänsten finns en partssammansatt arbetsgrupp med socialsekreterare, enhetschefer, fackliga företrädare och avdelningschefer för socialtjänst och HR. Gruppens uppdrag är att analysera och föreslå åtgärder som kan minska personalomsättningen. Arbetet har så här långt inneburit en översyn av introduktionen och åtgärder har påbörjats för att förbättra introduktionen för nyanställda och med fokusgrupper för de som arbetat 6-12 månader för att så fort som möjligt fånga upp medarbetarnas åsikter.

Diskussioner har även förts om arbetsmängd och arbetsbelastning, olika former av kompetensfrågor och gruppen har även ägnat sig åt omvärldsbevakning för att få uppslag och

idéer till åtgärder.

En liknande partssammansatt grupp finns för att arbeta med att hitta former för att attrahera och rekrytera förskollärare.

Som en del i arbetet med att minska personalomsättningen har avslutssamtal genomförts med socialsekreterare från våren 2015 och en avgångsenkät skickats till socialsekreterare, förskollärare och barnskötare sedan början av 2014. Sammanfattningsvis har det framkommit från avgångsenkäten att yngre medarbetare är mindre tillfreds med arbetsituationen och att en bra introduktion är viktig oavsett yrkesområde samt att ledarskapet har betydelse.

Omstrukturering

Avvecklingen av Farsta vård- och omsorgsboende innebär att cirka 60 anställningar som undersköterskor och vårdbiträden försvinner. Av dessa har 37 medarbetare fått nya anställningar inom äldreomsorgen och omsorgen om funktionsnedsättning. 7 medarbetare har påbörjat en yrkesväxling till barnskötare. Totalt yrkesväxlar 22 medarbetare från äldreomsorg till förskolan. Det har inneburit att det funnits fler möjligheter till placeringar för medarbetare från Farsta vård- och omsorgsboende. Dessutom har det varit pensionsavgångar och andra individuella lösningar.

Hälsoarbete

Förvaltningens sjukfrånvaro fortsätter att öka och ligger på 7,28 % på rullande 12 månader i jämförelse med årsmålet på 6,0 %. Korttidsfrånvaron ligger på 2,54 %.

När det gäller de långtidssjukskrivna (42 st) är 17 sjukskrivna på heltid och resten partiellt sjukskrivna (25 st). En utmaning är att minska korttidsfrånvaron där det är 47 medarbetare som är en korttidsfrånvaro på mer än 4 tillfällen under tiden 20150101-20150630.

Det aktiva rehabiliteringsarbetet fortsätter med nära kontakter med företagshälsovården och en väl utvecklad systematik kring rehabiliteringsprocessen. De åtgärder som används är:

Programmet Kompassen som fokuserar på anställda med återkommande korttidssjukfrånvaro och/eller sjukfrånvaro längre än 14 dagar.

För medarbetare med en korttidsfrånvaro på 4 tillfällen eller mer under 6 månader erbjuds arbetsplatsnära stöd i samarbete med företagshälsovården.

Kontinuerlig uppföljning och strukturerade möten med företagshälsovården.

Hälsoplaner och hälsocoacher.

Riktade insatser som friskvårdsdagar, stresshantering, arbetslagsutbildning med mera.

Fokus på korttidsfrånvaron vid uppföljningar med enhetscheferna.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna ta fram gemensamma introduktionsprogram/mentorprogram för socialsekreterare och biståndsbedömare.	2015-01-01	2015-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna fortsätta	2015-01-01	2015-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
arbetet med stadsgemensamma principer och metoder för rekrytering, kompetensutveckling och karriärvägar för förskolans personal			
  Stadsdelsnämnderna ska erbjuda förskolans medarbetare kompetensutveckling och erbjuda medarbetarna pedagogisk grund- eller vidareutbildning till barnskötare eller förskollärare	2015-01-01	2015-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samråd med stadsdelsnämnderna, socialnämnden och äldrenämnden ta fram stadsövergripande insatser för att förbättra arbetsvillkoren inom socialtjänst/biståndsbedömning, genom exempelvis ledarutvecklingsprogram och gemensamma introduktionsprogram/mentorprogram för socialsekreterare och biståndsbedömare Dessa åtgärder ska komplettera insatser för bättre arbetsvillkor som ska göras inom ramen för verksamheterna.	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska erbjuda fler personer med funktionsnedsättning anställning i staden	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Medarbetarna har en hög frisknärvaro.

 Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Andelen sjukskrivna minskar.

Analys

Förvaltningen bedömer att stadsdelsnämndens mål om en hög frisknärvaro inte kommer att kunna uppnås under verksamhetsåret.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Sjukfrånvaro	7,3 %	6,6 %	7 %	6 %	4,4 %	Tertial 2 2015
  Sjukfrånvaro dag 1-14	2,54 %		2,44 %	2,3 %	tas fram av nämnden	Tertial 2 2015

Nämndmål:

Medarbetarna är delaktiga i verksamhetsutvecklingen

 Uppfylls helt

Beskrivning

Följs upp via medarbetarenkäten.

Förväntat resultat

Aktivt medskapandeindex (AMI) ökar.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndens mål kommer att uppfyllas under året, utifrån en prognostiserad uppfyllelse av relevanta indikatorer och aktiviteter

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex	81	79		81	82	2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Det systematiska arbetsmiljöarbetet utvecklas.	2015-01-01	2015-12-31	
 Föreläsningar om mångfald genomförs.	2015-01-01	2015-12-31	
 Förvaltningens enheter ska HBT-certifieras.	2015-01-01	2015-12-31	
 Tillsammans med de fackliga organisationerna genomförs en utbildningsinsats i samverkansfrågor.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Medarbetarna har hög kompetens.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Äldre känner sig trygga med att personalen har kunskap om deras särskilda behov.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndens mål kommer att uppfyllas under året, utifrån en prognostiserad uppfyllelse av relevanta indikatorer och aktiviteter

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel omvårdnadspersonal inom äldreomsorgen, egen regi, som har adekvat grundutbildning, motsvarande vårdbiträde eller undersköterska.		93,96 %		90 %		2015

Nämndmål:

Farsta stadsdelsnämnd är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

 Uppfylls helt

Beskrivning

Följs upp via medarbetarenkäten

Förväntat resultat

Aktivt medskapandeindex (AMI) ökar.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel medarbetare med ofrivillig deltid som erbjuds heltid		13,33 %		45 %	100 %	2015
  Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats				100 %	100 %	2015
  Ledarskapsindex				78	78	2015
  Motivationsindex				82	82	2015
  Styrningsindex				82	82	2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna, äldrenämnden och arbetsmarknadsnämnden ska göra det möjligt för elever på omsorgsprogrammet och omsorgscollege att få feriejobb i stadens äldreomsorg.	2015-01-01	2015-12-31	

Deltid till heltid

Rätt till heltid och trygga arbetsvillkor är en prioriterad fråga. Deltidsanställdas önskemål om utökad tjänstgöringsgrad registreras och utökad arbetstid erbjuds kontinuerligt när det är möjligt. En svårighet är de omstruktureringar som görs inom äldreomsorgen med omflyttningar och yrkesväxling av medarbetare för att undvika en övertalighetssituation.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.3 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till mänskliga rättigheter och barnkonventionen

 Uppfylls helt

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska tillsammans ta fram riktlinjer för papperslösa barns rätt till förskola och skola	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Alla som kommer i kontakt med nämndens verksamheter möts med respekt

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla som på något sätt kommer i kontakt med nämndens verksamheter känner sig respektfullt bemötta.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndens mål kommer att uppfyllas under året, utifrån en prognostiserad uppfyllelse av relevanta indikatorer och aktiviteter

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel som upplever att de blivit bra bemötta vid utredning och biståndsbedömning inom individ- och familjeomsorg och funktionsnedsättning.	80	89		80 %		2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
▶ Workshops med kartläggning av bemötandet genomförs i förvaltningens enheter.	2015-01-01	2015-12-31	
▶ Äldreomsorgens medarbetare ska erbjudas minst en aktivitet på temat värdegrund och bemötande	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Anhöriga till långvarigt sjuka, äldre eller personer med funktionsnedsättning får adekvat stöd.

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Anhöriga till långvarigt sjuka, äldre och personer med funktionsnedsättning upplever att de får hjälp och avlastning.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndens mål kommer att uppfyllas under året, utifrån en prognostiserad uppfyllelse av relevanta indikatorer och aktiviteter

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
-----------	------------	-----------	-----------

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Förvaltningen tar fram en modell för dokumentationsgranskning som mäter hur kontakt med anhöriga beskrivs i genomförandeplanen inom äldreomsorgen, egen regi.	2014-01-01	2015-04-01	
▶	Ansvarsfördelningen i förvaltningens stöd till anhöriga ska förtydligas	2015-01-01	2015-12-31	
▶	Marknadsföringen av förvaltningens stöd till anhöriga ska utvecklas internt och externt	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Alla verksamheter har barnens bästa i fokus.

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndens mål kommer att uppfyllas under året, utifrån en prognostiserad uppfyllelse av relevanta indikatorer och aktiviteter

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
▶	Barnchecklistan ska implementeras i alla socialtjänstens verksamheter	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.4 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld

● Uppfylls helt

	Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
●	 Antal personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten				80 st	tas fram av nämnden	2015

Nämndmål:

Alla som utsatts för våld i nära relationer får hjälp och stöd

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Våld i nära relationer ska uppmärksammas inom stadsdelsområdet och nämndens verksamheter, och de drabbade ska få adekvat stöd.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndens mål kommer att uppfyllas under året, utifrån en prognostiserad uppfyllelse av relevanta indikatorer och aktiviteter

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen bildar ett team som arbetar specialiserat med att utreda och handlägga ärenden som rör våld i nära relationer.	2015-01-01	2015-12-31	
 Äldreomsorgens arbetsgrupp mot våld i nära relationer bland äldre tar initiativ till en fördjupad dialog med polisen och landstinget.	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.5 Stockholm är en tillgänglig stad för alla

 Uppfylls helt

Analys

Socialpsykiatri

Under andra tertialen har enheten avslutat projektet ”Emmalagat”. Projektets huvudsyfte vid starten för ett år sedan var att alla brukare skulle vara med och skapa en helgmatkasse. När nu projektet har avslutats visade resultatet att det viktigaste i projektet har varit själva delaktigheten, och att maten varit mindre betydelsefull. För att göra brukare till medskapare istället för mottagare av stöd behöver vi engagera oss i att skapa roller med delaktighet där brukare får vara del i ett sammanhang och ge var och en en chans att få bidra med just det hen kan. Enheten har sökt och fått beviljat ytterligare medel med 141.000 kronor för att fortsätta utveckla brukarinflytandet.

Farsta gruppboväder

Under perioden har en ny gruppboväd startats på Pepparvägen. Utökningen har inneburit en del organisatoriska förändringar. En ny biträdande chef har anställts och utifrån brukarnas behov och medarbetarnas kompetens och önskemål har personalrotation skett inom och mellan de olika enheterna.

Verksamheten har infört ett nytt koncept som kallas ”vårdare med brukaransvar”. Utöver sin roll som vårdare ansvarar denne på rullande schema för respektive enhets följsamhet gällande social dokumentation, avvikelserapportering, kollegial coaching etc. Detta för att kvalitetssäkra olika processer i verksamheten.

I augusti firade Hökarängens gruppboväd 10-års jubileum och planeringen inför festligheterna skedde i ett nära samarbete mellan brukare, anhöriga samt enhetens ledning och personal.

Personligt stöd

Enheten har under andra tertialen fortsatt implementeringen av ett nytt verksamhetsstöd. I ett första led har enheten arbetat med schemaläggning och tidsredovisning till Försäkringskassan. Enheten räknar med att vid full implementering ha minskat de personliga assistenternas administrativa tid med 95% och arbetsledningens med 50%. Den intjänade tiden läggs direkt på att utveckla kundernas livskvalitet.

Samverkan mellan gruppboväder och personligt stöd

Under andra tertialen har enheterna haft gemensamma ledningsgruppsmöten varje vecka. De

har genomfört gemensam rekrytering av varsin biträdande chef och synkroniserat ledningens sommarssemestrar.

Enheten har även startat samverkansmöten med beställarenheten för personer med funktionsnedsättning. Detta för att den enskilde ska kunna få ett så gott stöd som möjligt med sammanhållet synsätt från myndighet och utförare.

Anhörigstöd

Anhörigstödet har under perioden satsat på utvidgad samverkan med förvaltningarna i hela staden. Med hjälp av medel från Socialförvaltningen och i samverkan med Vuxenskolan har man arrangerat grupper för anhöriga till någon med bipolär sjukdom, för föräldrar till någon med ADD och för anhöriga till någon med psykisk ohälsa.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska bygga bort enkelt avhjälpna hinder	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Farsta stadsdelsområde är tillgängligt för alla.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Förvaltningens inne- och utemiljö ska vara tillgänglig för alla.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndens mål kommer att uppfyllas under året, utifrån en prognostiserad uppfyllelse av relevanta indikatorer och aktiviteter

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel genomförda utredningar enligt DUR inom stöd och service för personer med funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	80 %	80 %		80 %	tas fram av nämnden	2015
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	85 %	89 %		85 %	85%	2015
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och	68 %	71 %		68 %	68 %	2015

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
service till personer med funktionsnedsättning)						
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att stadens inne och utemiljö är tillgänglig och användbar. (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	80 %	82 %		80 %	tas fram av nämnden	2015
  Andelen personer med funktionsnedsättning som upplever att de har en fungerande bostad (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	85 %	80 %		85 %	tas fram av nämnden	2015
  Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	89 %	87 %		89 %	89 %	2015
  Nöjda brukare - Daglig verksamhet (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	85 %	89 %		85 %	85 %	2015
  Nöjda brukare - korttidsboende (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	88 %	88 %		88 %	88 %	2015
  Nöjda brukare - LSS-boende, vuxna och barn (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	83 %	89 %		83 %	83%	2015
 Andel inom verksamheter för personer med funktionsnedsättning som i brukarundersökningar visar sig nöjda med inflytandet.		70		70 %		2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 21 aktiviteter genomförs utifrån de sju målen i stadens program för tillgänglighet, "En stad för alla".	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Personer med funktionsnedsättning som har boende med särskild service har tillgång till individanpassade aktiviteter.

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla personer som har boende med särskild service har individanpassade aktiviteter.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndens mål kommer att uppfyllas under året, utifrån en prognostiserad uppfyllelse av relevanta indikatorer och aktiviteter

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.6 Stockholm är en demokratisk stad där medborgarna har inflytande

● Uppfylls helt

Analys

Demokrati och kommunikation

Kommunikationen ska vara aktiv, tillgänglig och trovärdig. Det är ett förhållningssätt som ska genomsyra förvaltningens verksamheter och hur medarbetarna bemöter varandra, samarbetspartners, invånare och dem som finns i förvaltningens verksamheter. Förvaltningens workshops för utveckling av bemötandet har fortsatt. Under perioden har medarbetare från Hökarängens och Sköndals förskolor deltagit i workshops.

Förvaltningen utvecklar former för ökad dialog med invånare, verksamma och föreningar samt andra aktörer inom civilsamhället. Invånare och andra intresserade bjuds in till möten i samband med aktiviteter och viktiga frågor som rör stadsdelsområdet. Områdesmöten, samrådsmöten och stadsdelsnämndens öppna forum är exempel på mötesplatser för invånare, förtroendevalda, tjänstemän, organisationer och föreningar.

Mötesplats på Farsta mat- och kulturfestival 2015

Farsta mat- och kulturfestival 2015 genomfördes den 27-30 maj. Under festivaldagens första dag bjöd Farsta lokala brottsförebyggande råd in till en informationsdag på temat ”Trygghet i fokus”.

De två följande festivaldagarna dagarna fanns politiker i stadsdelsnämnden, representanter från Farsta ungdomsråd (FUNG) och tjänstemän tillgängliga för Farstas invånare och andra intresserade under temat ”Demokrati och inflytande i Farsta”.

Medborgarforum om platser för fler förskolor i Farsta strand

Den 2 juni 2015 anordnade förvaltningen ett medborgarforum dit invånare i stadsdelen Farsta strand och andra intresserade bjöds in att ge förslag om platser för förskolor i området. Till medborgarforumet kom sju invånare och 11 förslag gavs. Fyra politiker från stadsdelsnämnden närvarade också tillsammans med medarbetare från förvaltningen.

För att ge fler möjlighet att komma med förslag har medborgarforumet fortsatt digitalt fram till den 31 augusti 2015. Under perioden har förvaltningen bjudit in till ett ytterligare tillfälle att komma med förslag personligen den 27 augusti. Förvaltningen bjuder också in till ett möte där invånare och andra intresserade får återkoppling om lämnade förslag.

Demokratiråd

På stadsdelsnämndens sammanträde den 21 maj 2015 fattade nämnden beslut om att inrätta ett demokratiråd. Rådet har haft sitt första möte den 18 augusti 2015.

Farstas ungdomsråd

Farstas ungdomsråd har gått utbildning i hur ett ungdomsråd kan arbeta. De har varit aktiva i sitt uppsökande arbete och har träffat företrädare för medborgare med betoning på ungdomar, nämndpolitiker, representeranter för förvaltningen genom deltagande på Farstas mat- och kulturfestival och Fagersjödagen.

Tillgängliggörande av stadsdelsnämndens sammanträden

För att göra stadsdelsnämndens sammanträden mer tillgänglig för invånarna runtom i stadsdelsområdet har förvaltningen planerat sammanträden i tre olika stadsdelar under året.

Fagersjö den 22 oktober 2015

Hökarängen den 17 november 2015

Farsta - övriga sammanträden 2015

Stadsdelsnämndens sammanträden har också tillgängliggjorts genom fortsatta webbsändningar.

Försöksverksamhet i Fagersjö

På stadsdelsnämndens sammanträde den 11 juni 2015 fattade nämnden beslut om att ge förvaltningen i uppdrag att starta en försöksverksamhet för ökat demokratiskt deltagande och inflytande samt samhällsservice i stadsdelen Fagersjö och att utveckla liknande mötesplatser och kontaktytor i andra stadsdelar där det finns behov.

I samband med beslutet uppdrog nämnden förvaltningen att återkomma med en plan för inledningen av försöksverksamheten i Fagersjö, perioden augusti-december 2015, till stadsdelsnämndens sammanträde den 27 augusti. I planen beskriver att målet och syftet med försöksverksamheten i Fagersjö är att tillhandahålla en mötesplats för invånare och andra intressenter med utrymme för dialog och delaktighet samt en kontaktyta för samhällsservice och vägledning. Den beskriver också hur etablering och intressentmedverkan planeras med bland annat strukturer och metoder för delaktighet och inflytande samt stöd och samarbete, organisation och utvärdering. I planen görs även en översiktlig beräkning av kostnader.

Arbetet ska finansieras med särskilda anvisade medel för demokrati- och utvecklingsarbete. Det kommer att utökas till ytterligare delar av stadsdelsområdet där det finns behov, med utgångspunkt från erfarenheter och lärdomar av försöksverksamheten.

Försöksverksamheten i Fagersjö lanserades i samband med Fagersjödagen den 22 augusti 2015. Förvaltningen medverkade med en mötesplats för demokrati och inflytande med fokus på stadsdelen Fagersjö. Invånare och andra intresserade kunde möta medarbetare från förvaltningen, politiker från stadsdelsnämnden, representanter från Farsta ungdomsråd och

från stadsbyggnadskontoret om programmet Tyngdpunkt Farsta.

Ett "Tyck till forum" där invånare och andra intresserade kan berätta om vad man tycker är bra, behöver bli bättre eller saknas i Fagersjö inleddes på Fagersjödagen. Forumet pågår fram till den 30 september 2015, digitalt och med ett öppet möte den 9 september som förvaltningen bjudit in till.

Förvaltningens medverkan i Fagersjödagen initierades i samband med ett inlämnat medborgarförslag till stadsdelsnämnden där förvaltningens stöd efterfrågades.

Nätverk

Förvaltningen har ansökt om att ingå i ett nätverk för medborgarinflytande som Sveriges Kommuner och Landsting sammankallar. Under perioden har förvaltningen fortsatt att delta i stadens nätverk för demokratifrågor och mänskliga rättigheter. Nätverket är en källa för nätverkande, kunskap och omvärldsbevakning.

Demokratisamordnare

Förvaltningen har påbörjat rekryteringen av en demokratisamordnare som kommer att ha en central roll i förvaltningens arbete kring demokrati och inflytande och samhällsservice. Rekryteringen planeras bli klar under september 2015.

Nämndmål:

Farsta är ett demokratiskt stadsdelsområde där invånarna har inflytande

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Invånarnas möjligheter till demokratiskt deltagande och inflytande ökar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Ett demokratiråd inrättas och sammankallas minst tre gånger under 2015	2015-01-01	2015-12-31	
 Förvaltningens närvaro i sociala medier följs upp och utvecklas.	2015-01-01	2015-12-31	
 Invånare bjuds in till möten för dialog och diskussion med förtroendevalda och tjänstemän.	2015-01-01	2015-12-31	
 Översyn om behov av medborgarkontor eller motsvarande.	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.7 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande

● Uppfylls helt

Analys

Kultur

Förskolan

Konst i Förskolan. I maj var cirka 1000 fyra- och femåringar på vernissage och såg konstverk

som femåringarna har skapat. Under en fyradagarsperiod var för föräldrar och allmänhet inbjudna.

Farsta mat- och kulturfestival

I samband med Farsta mat- och kulturfestival så visades "Hans och Gretas operaäventyr" på Fanfaren. Två föreställningar genomfördes med "Månadssånger med Micaela" och förskolebarn. En annan programpunkt var "Trollkarlen Kung Arnie".

Parklekar

14 kulturprogram har genomförts i parklekarna under sommarhalvåret inklusive parkteaterns programpunkter.

Nationaldagsfirande

Nationaldagsfirande genomfördes på Farsta gård med bland annat föreställningen "Jagad av en T-Rex" med Pappa Kapsyl, trolleri av Christer Arnell och ponnyridning. Programmet genomfördes av Farsta föreningsråd i samverkan med Farsta stadsdelsförvaltning.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla kulturaktiviteter	69,73 %				fastställs 2015	2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska göra en inventering av träffpunkter och verksamhet som riktar sig till flickor ta fram förslag på nya verksamheter i de stadsdelar där det finns ett behov.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Farstas invånare har tillgång och nära till olika kulturaktiviteter.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Olika målgrupper erbjuds kulturaktiviteter.

Årsplanering med kulutraktiviteter för alla verksamhetsområden genomförs och utvärderas.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndens mål kommer att uppfyllas under året, utifrån en prognostiserad uppfyllelse av relevanta indikatorer och aktiviteter

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel femåringar som har erbjudits att vara delaktiga i ett konstnärsprojekt och skapa ett gemensamt konstverk	100 %	100 %		100 %		2015
 Andel förskolor där 3-5-åringarna har fått ta del av minst två scenkonstföretställningar.	100 %	100 %		100 %		2015
 Antal förebyggande aktiviteter som har genomförts för seniorer på Aktivitetshuset Tuben				300		2015
 Antal kulturprogram som erbjudits inom avdelningen för Socialtjänst				60		2015
 Antal kulturprogram som erbjudits inom avdelningen för Äldreomsorg				90		2015
 Antal kulturprogram som genomförts med kulturbidrag från stadsdelsnämnden				110		2015
 Antal kulturprogram som har erbjudits i parklek och öppen förskola.		30		40		2015
 Antal kulturprogram som har genomförts i på fritidsgårdarna och ungdomshuset				14		2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Barn och unga ska ges möjlighet att själva utöva olika former av kultur och uttrycka sig i sitt eget skapande i enlighet med staden program för barn- och ungdomskultur	2015-01-01	2015-12-31	
 Erbjuder Farstas invånare ett månatligt kulturkalendarium	2015-01-01	2015-12-31	
 Erbjuder möteplats med aktiviteter i förebyggande syfte för seniorer i Aktivitetshuset Tuben	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

 Uppfylls helt

Analys

All upphandling utgår från stadens nuvarande upphandlings- och konkurrenspolicy. Denna policy är under revidering och stadens nya upphandlingspolicy kommer att ha ett tydligt fokus på att all offentlig upphandling är ett medel att driva utvecklingen i hållbar riktning. För att kvalitetssäkra de aktiviteter nämnden utför avseende upphandling har hela upphandlingsprocessen kartlagts. I denna processkartläggning ingick bland annat att säkra rutiner, ansvarsområden, följsamhet mot lagar och riktlinjer samt en fortsatt utveckling av upphandlingsprocessen. Förvaltningen har utsett en centralt placerad upphandlingsamordnare som är förvaltningens kontaktyta mot serviceförvaltningen och som bidrar till att säkerställa hållbarhet i upphandlingar utförda av serviceförvaltningen. Upphandlingsamordnaren har deltagit i en grundläggande utbildning i Lagen om offentlig upphandling. Förvaltningen deltar i flera stadsövergripande upphandlingar och förvaltningens chefer har kunskap om avtalshantering och agerar tydligt och konsekvent i sin roll som beställare samt följer regler och riktlinjer kring avtalsuppföljning.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår				100 %	tas fram av nämnd/styrelse	2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med trafiknämnden utveckla en gemensam modell för upphandling och uppföljning av avtal med externa entreprenörer.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Offentlig upphandling utvecklar Farsta i hållbar riktning

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndens mål kommer att uppfyllas under året, utifrån en prognostiserad uppfyllelse av relevanta indikatorer och aktiviteter

Uppföljning av ekonomi

Uppföljning av driftbudget

Prognosen för helåret 2015 visar ett budgetunderskott om – 27,5 mnkr före och – 26,1 mnkr efter resultatöverföringar. I jämförelse med prognosen i tertialrapport 1 innebär detta en försämring med – 16,1 mnkr. Underskottet beror främst på budgetöverskridande inom verksamhetsområde äldreomsorg. Övriga verksamheter prognostiserar endast små

budgetavvikelser förutom individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri som i år prognostiserar ett underskott om – 11,5 mnkr

Budget 2015, mnkr	Budget	Bokfört	Prognos	Prestations- förändring	Omslutnings- förändring	Avvikelse T1	Avvikelse T2
Nämnd- och förvaltningsadministration	41,8	41	39,8			0	2
Individ- och familjeomsorg	154,1	110,0	173,6		8,0	-3	-11,5
- varav socialpsykiatri	46,6	31,8	48,9			-1	-2,3
Stadsmiljöverksamhet	16,4	14,1	16,4			0	0
- varav avskrivningar och intern ränta	4,9	3,7	4,9			0	0
Förskoleverksamhet	307,5	193,6	314	4	1,6	1	2,3
Äldreomsorg	568,2	395,1	619		29,2	-8	-21,6
Stöd- och service till personer med funktionsnedsättning	225	157,9	248,2	24,1		0,5	0,9
Barn, kultur och fritid	30,8	17,2	29,8			1	1
Arbetsmarknadsåtgärder	11,5	9,1	11,1			0	0,4
Ekonomiskt bistånd	99,3	64,2	102,3			-4	-3
Övrig verksamhet	2	0	0			2	2
Totalt före resultatöverföring	1 456,60	1 002,40	1 554,20	28,1	38,8	-10,5	-27,5
Resultatenheternas överskott från 2014						11,9	11,9
Resultatenheternas överskott till 2016						-11,4	-10,5
Totalt efter resultatöverföring						-10	-26,1
Investeringar	15,3	6,3	15,3			0	0
- varav stadsmiljöverksamhet	13,4	4,1	12,3			0	1,1
- varav inventarier och maskiner	1,9	2,2	3			0	-1,1

Underskottet inom äldreomsorg avser till största del beställarenheten. Budgettilldelningen för äldreomsorgen 2015 var 14,5 mnkr lägre än utfallet i bokslut 2014. Sedan dess har behovet av att bevilja insatser minskat, men inte till en nivå som ryms inom budget för verksamhetsområdet. Antalet placeringar i vård- och omsorgsboende var i genomsnitt 571 per månad 2014. Denna siffra är hittills i år 534. Prognosen om ett underskott för beställaren motsvarande – 13,0 mnkr förutsätter att det genomsnittliga antalet placeringar i vård- och omsorgsboende sjunker till 530 per månad. Det nya ersättningssystemet inom hemtjänsten som infördes 2014 har inneburit en kostnadsökning i förhållande till budget på grund av en

högre utförandegrad än vad det nya ersättningssystemet baseras på. Hemtjänstenheten som drivs i kommunal regi redovisade ett underskott om – 8,2 mnkr 2014 och prognosen för 2015 är ett underskott om – 8,0 mnkr. Orsaken till underskottet är att det nya ersättningssystemet inte täcker de faktiska kostnaderna och att utförandegraden, andelen utförd tid av totalt beställd tid, är för låg. Enheten jobbar kontinuerligt för att öka utförandegraden och att effektivisera arbetet genom omorganisering. Under året har avvecklingen av Farsta vård- och omsorgsboende påbörjats och hela boendet kommer att vara tomställt den 31 oktober. Denna avveckling kommer att medföra ett betydande intäktsbortfall vilket motsvarar ett underskott om cirka 12,5 mnkr. Personalen från Farsta vård- och omsorgsboende erbjuds anställning på förvaltningens övriga boenden, inom hemtjänsten eller vidareutbildning till barnskötare i förvaltningens regi.

Enheten för personligt stöd prognostiserar ett överskott om 0,5 mnkr. Kostnaden för ekonomiskt bistånd ligger över budgeterad nivå efter att ha ökat med cirka 0,5 mnkr i genomsnitt per månad sedan 2014 och verksamheten prognostiserar ett budgetunderskott om – 3,0 mnkr.

Individ- och familjeomsorg har sett ett ökat behov av externa placeringar under året och prognostiserar ett underskott om – 11,5 mnkr. Det är främst verksamheten för barn och unga som redovisar underskott, men även insatser för vuxna och socialpsykiatri redovisar underskott.

Förvaltningens reserv är budgeterad under posten Övrig verksamhet. Reserven är avsatt för att under året täcka eventuella underskott inom andra verksamheter. I samband med bokslut 2015 kommer reserven att fördelas till verksamheterna så att eventuella över- och underskott återfinns där de uppkommit. I prognosen för tertialrapport 2 beräknas hela reserven användas för att täcka underskottet inom äldreomsorg. I jämförelse med budget 2014 är den centrala reserven kraftigt minskad, från 12,0 mnkr till 2,0 mnkr, eftersom en större andel av budgeten har fördelats till verksamheterna. Detta betyder också att det är helt avgörande att enheterna håller sig inom givna budgetramar.

Åtgärder för en budget i balans

Förvaltningen har under året genomfört ett stort antal åtgärder för att uppnå en budget i balans. Dessa åtgärder har främst inriktats på de enheter som prognostiserar betydande underskott. Nedan listas de främsta åtgärderna som vidtagits och planeras under året.

EMMA, boendestöd, stödboende:

- Effektiviserad organisation
- Restriktivitet med personalinsatser
- Planering för utvecklad verksamhet

Socialpsykiatri beställare

- Restriktivitet med beslut vilket innebär lägre kostnader för stöd och insatser

Iof barn och ungdom

- Insatser och hemmaplanslösningar av familjestöd, stödenheten som förhindrar och

förkortar placeringar

- MST används effektivt och utvärderas
- Fördjupad uppföljning av vårdfil/placeringslista av enhetschef och controller
- Åtgärdsplan för att minska placeringsbehovet följs upp av styrgrupp inom avdelningen
- Lokalt BUS-avtal är klart vilket leder till ökad samverkan mellan landsting och kommun
- Samverkan med biståndsenheten kring barn med funktionsnedsättning
- Vakanshållande av en familjebehandlartjänst i 4 månader
- Utveckla samarbetet och samsynen mellan utredningsenheten och stödenheten
- Omorganisation av behandlarteamen för att bättre möta utredarnas behov

Ekonomiskt bistånd

- Samverkan med Jobbtorg
- Samverkan med Försäkringskassan
- Översyn av bemanning
- Byte av tjänstebil
- Uppföljning av antalet beviljade SL-kort

Edö vård- och omsorgsboende och dagverksamhet äldre

- Ökade intäkter för dagverksamheten
- Avskaffande av aktivitetsstöd
- Schemaförändring

Hemtjänstenheten kommunal regi

- Minska personalkostnader genom bättre personalplanering i schemalägningsprogrammet Schemas
- Bättre kundplanering i Schemas för att minska tidsluckorna
- Minskad administration

Äldreomsorg beställare

- Utveckla samarbetet med dagverksamheten
- Se över behovsbedömningarna av heldygnsomsorg
- Granskning av servicehusinsatser för att säkerställa rätt insatsnivå
- Kollegial granskning
- Ekonomisk utbildning av biståndsbedömare och mallar för ekonomisk beräkning och uppföljning
- Det nya ersättningssystemet för hemtjänst följs upp: fakturering och möten med leverantörer med hög utförandegrad
- Granskning av äldreomsorgsavgifter
- Omskolning av omsorgspersonal till barnskötare
- Personal från avvecklat boende till hemtjänst och övriga boenden istället för timanställningar

Central administration

- Indragning av tjänst som upphandlare

- Vakanshållning av 25 % preventionssamordnare
- Neddragning av en tjänst inom lokal
- 80 % redovisningsansvarig utlånad till projekt SUNE
- Förtätning av administrativa lokaler
- Omorganisation av förvaltningens avdelningar

De besparingar ovanstående åtgärder kommer att resultera under 2015 är svåra att uppskatta, men på längre sikt är det förvaltningens uppfattning att åtgärderna kommer att leda till en budget i balans.

Nämnd och förvaltningsadministration

Totalt redovisar verksamhetsområdet ett överskott om 2,0 mnkr.

Individ- och familjeomsorg

Verksamhetsområdet prognostiserar ett underskott om -11,5 mnkr.

Barn- och ungdom

Enheten barn och ungdom/utredning redovisar en prognos med ett budgetunderskott om -8,0 mnkr. Kostnaderna för insatser inom institutionsvård och jourhem/familjehem har accelererat sedan hösten 2014, från att tidigare det året ha varit i fallande. Ärendemängden har ökat och totalt är kostnaderna inom verksamhetsområdet nästan 1,0 mnkr högre per månad än vid samma tid förra året.

Avdelningen fortsätter arbetet utifrån en åtgärdsplan med inriktning på hemmaplanslösningar för att få ner kostnaderna för placeringar och utveckla hela den sociala barn- och ungdomsvården i Farsta. I dagsläget syns inte ekonomiska resultat av detta, men de minskade kostnaderna för insatser som konstaterades 2013-2014 visade att detta trots allt kan vara en framkomlig väg på sikt.

Öppenvårdsenheten inom barn och ungdom redovisar också en prognos med underskott, -1,2 mnkr. Enheten har under året varit fortsatt involverad i flera gemensamma projekt, men till skillnad mot tidigare år har andelen bidrag kommit att minska. Två bidragsfinansierade projekt kan dock fortsätta, skolnärvaroprojektet (stöd av socialförvaltningen) och Famnen (stöd av Ytterstadsprojektet).

Kostnaderna för ensamkommande flyktingbarn har fortsatt öka. Ökningen är inte lika stor som föregående år, men totalt kommer verksamheten att stanna på en omslutning på mer än 50 mnkr 2015. Stadsdelsförvaltningen återsöker bidrag hos Migrationsverket och räknar som tidigare med att sammantaget få full ersättning för utlagda kostnader och handläggning.

Vuxna missbruk

Enheten vuxna missbruk redovisar en prognos med budget i balans.

Kostnaderna för verksamheten inom myndighetsutövning visar på fortsatt ökande kostnader för köpt vård på behandlingshem och andra stödinsatser, men som helhet beräknas verksamheten tillsammans med öppenvården, som haft ett bättre ekonomiskt utfall, kunna klara sig inom budgeterad ram.

Arbetet med att motverka hemlöshet har fortsatt utifrån den modell förvaltningen arbetat fram med olika öppenvårdsinsatser och erbjudande om trappstegsboende vid Farstasteget.

Bidragsandelen för öppenvården är lägre än för ett par år sedan men enheten har kunnat klara ekonomin genom samarbete med ett av stadens bostadsbolag. 2015 har man också kunnat erbjuda särskilda insatser utifrån bidrag till projekt Sociala insatsgrupper.

Socialpsykiatri

Totalt redovisar verksamhetsområdet en prognos med underskott om -2,3 mnkr.

Beställarenheten inom socialpsykiatrin prognostiserar ett budgetunderskott -0,5 mnkr. Enhetens budgetutfall har de senaste åren växlat mellan över- och underskott. I år har kostnaderna för insatser och boende kommit att öka något och den samlade prognosen pekar på ett underskott. Den tidigare åtgärdsplanen har återaktualiserats och uppdaterats.

EMMA som är utförarenheten inom socialpsykiatri redovisar också en prognos med budgetunderskott om -1,8 mnkr. Verksamheten inom sysselsättning/arbetsträning tillsammans med verksamheten vid Träfflokalen har en budget i balans, medan det är verksamheten boendestöd som även i år redovisat ett underskott. Låga ersättningsnivåer och oregelbunden efterfrågan inom boendestödet gör att utföraren har haft svårt att få ekonomin i balans.

En åtgärdsplan är sedan tidigare framtagen och arbete fortsätter för att nå en stabilare ekonomi på sikt.

Besparingsåtgärder hos beställare får effekter på utförarens resultat inom stadsdelen varför uppföljning av åtgärdsplanerna sker gemensamt under hösten.

Stadsmiljö

Verksamheten prognostiserar en budget i balans.

Förskola

Verksamhetens prognos för helåret är ett överskott om 3,0 mnkr. Prognosen bygger på att intäkterna från föräldraavgifter ökar med 2,0 mnkr. Avgiftshanteringen övergick till serviceförvaltningen vid årsskiftet där den handläggs på ett mer effektivt sätt.

Förskolan Paletten som är inriktad mot barn med särskilda behov har lyckats väl med beläggningen av barn och har därför haft mer intäkter än budgeterat. Från halvårsskiftet 2014 erbjuder Farsta stadsdelsförvaltning barnomsorg på obekvämt arbetstid endast i Palettens lokaler. Det har visat sig vara kostnadseffektivt. Sammantaget genererar dessa verksamheter ett överskott med 1,0 mnkr.

Antalet barn enligt augusti månads avläsning är 2 192 barn vilket är 6 barn färre än samma månad 2014. Nämndens budget för förskoleverksamheten bygger på ett genomsnitt på 2 326 barn under året.

Förskolorna förde med sig ett ackumulerat överskott om 10,5 mnkr i resultatfond från 2014. Resultatfonden kommer att föras över till 2016 i samband med årsbokslut 2015 i enlighet med gällande ekonomistyrningsregler. Gubbängens förskolor har en ekonomi i obalans och prognostiserar ett underskott om 0,7 mnkr. Åtgärder har vidtagits för att styra upp verksamhetens kostnader med målsättning att nå en balans 2016.

Barnomsorgsgarantin kommer att uppfyllas under 2015.

Äldreomsorg

Äldreomsorgens samlade prognos visar ett underskott om -20,5 mnkr för 2015 samt

ytterligare 12,5 mnkr avseende omställningskostnader i samband med avvecklingen av Farsta vård- och omsorgsboende.

Stadsdelsnämnden har beslutat om avveckling av Farsta vård och omsorgsboende då fastigheten ska rivras. Denna avveckling medför stora intäktsbortfall samt ökade merkostnader och prognosen visar ett underskott om -12,5 mnkr som direkt går att hänföra till avvecklingen. I samband med tertialrapport 2 ansöker nämnden hos Kommunstyrelsen om kompensation för dessa merkostnader.

Förvaltningen har skapat möjlighet till kompetensutveckling för tjugotvå medarbetare att utbilda sig till barnskötare.

Varken servicehuset eller vård- och omsorgsboendet på Edö uppfyller Arbetsmiljöverkets krav på badrum. En ombyggnad och omstrukturering är nödvändig vilket kommer att påverka hela verksamheten.

Budgeten för Edö servicehus är beräknad på 130 boende att jämföra med dagens 106 boende. Prognosen visar ett underskott på - 1,1 mnkr. Servicehuset är äldreomsorgens enda resultatenhets och resultatfonden om 0,4 mnkr beräknas vara förbrukad till 2016.

Prognosen för Farsta kommunala hemtjänst visar ett underskott om - 8,0 mnkr. Edö vård- och omsorgsboende visar ett underskott på - 1,4 mnkr, Edö Dagverksamhet visar överskott om 0,3 mnkr. Edö gruppboende visar ett överskott om 0,7 mnkr.

Beställarenhetens prognos är ett underskott om - 13,0 mnkr. Prognosen förutsätter att behovet av att bevilja insatser minskar. Om denna minskning inte inträffar riskerar underskottet för äldreomsorgens beställarenhet att bli större.

Fram till augusti månad ligger beviljade insatser över budgeterad nivå. Beställarenhetens största budgetpost avser köp av platser inom vård- och omsorgsboende. I januari var antalet placeringar 535. Behovet har sedan minskat, och i augusti var antalet placeringar 528 vilket ska jämföras med planeringsnivån som är 525 placeringar. Under året är det genomsnittliga antalet placeringar per månad hittills 534.

Beviljandet av hemtjänstinsatser har ökat under året. Mellan åren 2014 och 2015 har både antalet personer med beviljade hemtjänstinsatser och antalet medeltimmar per person ökat.

Under 2014 påbörjades införandet av ett nytt ersättningssystem inom hemtjänsten som innebär att medarbetarna registrerar utförd tid hos de äldre via smarta telefoner. Systemet bygger på att utföraren får betalt för utförd tid. Ersättningsnivån är bestämd utifrån antagandet att 81 procent av beställd tid utförs.

De ekonomiska konsekvenserna av det nya systemet kommer att utredas under hösten 2015 av Äldreförvaltningen. Farsta stadsdelsförvaltning kommer också att ha en handläggartjänst på beställarenheten för att granska alla fakturor inom ett visst tidsspänn och även granska att all rapporterad tid har utförts. Indikatorer pekar mot att mer än 81 procent utförs, vilket innebär högre kostnader för beställaren. En ökning av andelen utförd hemtjänst med en procent motsvarar en ökad kostnad på 1,7 mnkr för beställarenheten.

Funktionsnedsättning

Verksamhetsområdet prognostiserar ett överskott om +0,9 mnkr.

Beställarenheten för funktionsnedsättning prognostiserar en budget i balans.

Budgeten kommer att justeras i samband med denna tertialrapport utifrån de mätningar som stadens bedömningskansli gjort i mars och augusti. Samtidigt fattas då också beslut om särskilda redovisningar och om bidrag till nattschabloner.

Verksamheten inom funktionsnedsättning har fortsatt att öka i omfattning. Något bekymmersamt är att det också har varit en stark ökning av kostnaderna inom hemhjälp och andra insatser som finansieras av det s.k. fasta anslaget. Kostnaderna inom detta område har ökat med 13% jämfört med motsvarande period förra året samtidigt som budgeten i stort varit oförändrad. Förvaltningen räknar dock ännu med att merkostnaderna kan balanseras av eftersläpande retroaktiv ersättning från försäkringskassan och migrationsverket.

Enheten för personligt stöd har hittills i år varje månad kunnat redovisa positiva ekonomiska utfall. I årsprognosen redovisas ett budgetöverskott om +0,5 mnkr. Enheten har redovisat stabila och positiva resultat under många år.

Farsta gruppbestäder, som är en resultatenhet, redovisar däremot en prognos med överskott om +0,4 mnkr. De fortsatta investeringarna i trädgården beräknas kunna finansieras inom ordinarie driftram.

Barn, kultur och fritid

Verksamhetsområdet prognostiserar ett överskott om 1,0 mnkr. Överskottet beror dels på att interna bidrag inte behöver ianspråkta fullt ut samt att det personalkostnaderna beräknas bli något lägre än budgeterat.

Det är andra året fritidsverksamheten har ansvarat för genomförandet av feriearbete i Farsta stadsdel. Totalt har 588 Farstaungdomar sommarjobbat inom Stockholm stad. Lokalt i Farsta har 458 ungdomar varit sysselsatta.

Försörjningsstöd och arbetsmarknadsinsatser

Verksamhetsområdet prognostiserar ett underskott om -2,6 mnkr.

Enheten för försörjningsstöd prognostiserar ett budgetunderskott om -3,0 mnkr.

Kostnaderna för försörjningsstöd har ökat och antalet hushåll har minskat något under året. Kostnaderna för försörjningsstöd budgeterades 2015 till ca 6,0 mnkr netto per månad. Det var en minskning jämfört med 2014. Utfallet har i år har i genomsnitt kommit att istället öka till nästan 6,2 mnkr netto. Genomsnittskostnaderna 2014 var ca 5,9 mnkr netto per månad. Ökningen kan till en del förklaras av att SL-kort från 2015 ingått som obligatorisk del i normen.

Antalet bidragshushåll uppgick i augusti till preliminärt 694 och det genomsnittliga antalet bidragshushåll har hittills varit 717 per månad i år. Det är i sin tur en minskning med ca -1 % i förhållande till 2014.

Handläggingskostnader vid enheten redovisar en prognos med budget i balans.

Verksamheten Arbetsmarknadsåtgärder redovisar ett prognostiserat budgetöverskott om +0,4 mnkr vilket avser OSA-anställningar.

Resultatenheter

Förvaltningens samlade resultatfond om 11,9 mnkr beräknas minska med totalt 1,4 mnkr till

2016 på grund av underskott för Edö servicehus om 1,1 mnkr och Gubbängens förskolor om 0,7 mnkr. Farsta gruppboendestäder prognostiserar ett överskott om 0,4 mnkr.

Investeringar

Upprustningen av Eklunds hage håller på att avslutas. Slutbesiktning gjordes i juni 2015 och det återstår endast några mindre arbeten samt åtgärd av besiktningsanmärkningar.

Tillgänglighetsåtgärderna pågår. Åtgärder på beläggningar och lekplatser är klara och ska slutbesiktigas. Arbetena på Magelungens strandpromenad påbörjas i september 2015 och förväntas pågå till och med december 2015. Det är fortfarande oklart om förbättringen av botten på Farsta strandsbadet kan genomföras inom budgetramen.

Av reinvesteringsmedlen är bytet av bänkar och papperskorgar klart och slutbesiktigt. Förbättringarna på Fagelids plaskdamm påbörjas i slutet av september.

I övrigt pågår upprättande av program för upprustning av parkleken Nybygget i Gubbängen. Åtgärder på trappor samt anlägga en hundrastgård i Fagersjö genomförs under oktober till november.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Ej aktuellt.

Betydande projekt som inte är investeringar

Ej aktuellt.

Omslutningsförändringar

Nämnden ansöker om 8,0 mnkr i omslutningsförändring för fler ensamkommande flyktingbarn, 1,6 mnkr i stimulansbidrag för utbyggnad av förskola samt 29,2 mnkr för ökade volymer inom äldreomsorg.

Budgetjusteringar

Nämnden ansöker om 12,5 mnkr för ökade kostnader i samband med avvecklingen av Farsta vård- och omsorgsboende samt 0,5 mnkr för ökade kapitalkostnader.

Medel för lokaländamål

Förvaltningen ansöker om 1,6 mnkr i stimulansbidrag för öppnande av sju nya förskoleavdelningar. Förvaltningen ansöker även om 12,5 mnkr för omställningskostnader i samband med avvecklingen av Farsta vård- och omsorgsboende.

Analys av balansräkning

Jämförelse mellan 2014-08-31 och 2015-08-31

Förvaltningens balansomslutning har minskat med 16,6 mnkr jämfört med motsvarande period 2014.

Tillgångar

- Ändringar i de balanskonton som avser anläggningstillgångar avser främst ändrade redovisningsprinciper i Stockholm stad i och med övergången till komponentavskrivning och förkortade avskrivningstider under 2015. Ackumulerade av- och nedskrivningar har ökat, vilket framförallt beror på ändrade avskrivningstider enligt nya centrala direktiv. Förändringarna på de konton som rör olika slags tillgångar, beror främst på ändrad klassificering vid övergången till nya Agresso M4 under 2015 medan den totala ökningen av anläggningstillgångar på 4,5 procent beror på ökade investeringar i bland annat parker och förskolor under året.
- De externa kundfordringarna har minskat något medan de interna har ökat något. Totalt har kundfordringarna minskat med 14,2 procent, vilket främst beror på en ökad mängd osäkerfordrade fordringar.
- Diverse kortfristiga fordringar har ökat med ca 18 procent jämfört med samma period 2014, vilket till största del beror på ökade fordringar på migrationsverket avseende ensamkommande barn, eftersläpningar i rekvireringen från AMS under sommaren samt ökade momskostnader i och med ökade hyror.
- En minskning av förutbetalda kostnader på konto 1712 beror på att vissa hyror periodiserades manuellt under samma period 2014, vilket även förklarar ökningen av maskinellt periodiserade fakturor på konto 1711 och 1714. Upplupna intäkter på konto 1751 har minskat i och med lägre intäkter avseende ytterstadsmedel.
- Ökningen av tillgångar avseende Kassa och bank beror på att förvaltningen har avsatt 50 tkr för att börja använda ICA-kort istället för PGA samt att Egna medel har ökat något

Skulder

- Eget kapital visar skillnaden mellan skulder och tillgångar i balansräkningen. Det egna kapitalet har ökat med 1,9 mnkr.
- Inga större förändringar har skett avseende kortfristiga skulder under perioden jämfört med föregående år.
- Externa leverantörsskulder har ökat jämfört med föregående år, vilket påverkas av betaldatum.
- Moms och särskilda punktskatter har minskat med ca 0,2 mnkr.
- Skulder till staten har ökat med 0,1 mnkr vilket avser förutbetalda projektmedel för Lilla Fannen.
- Upplupna löner har minskat med 1,4 mnkr och upplupna sociala avgifter har minskat med 0,6 mnkr, vilket främst beror på avvecklingen av Farsta vård- och omsorgsboende.
- Upplupna kostnader har ökat med 8 mnkr i och med ökade uppbokningar avseende vårdfakturor inom äldreomsorg och funktionshinder.

Övrigt

Ej aktuellt.

Synpunkter och klagomål

Under året har nya rutiner för klagomåls- och synpunktshantering börjat implementeras för att förbättra hantering och rapportering, samt säkerställa att klagomål och synpunkter tas tillvara i det systematiska kvalitetsarbetet. Förvaltningen har tagit fram nya gemensamma former för hur avvikelser sammanställs och analyseras kontinuerligt, samt för hur uppföljning ska ske av vidtagna åtgärder och resultaten av dessa.

Det innebär att allt fler synpunkter och klagomål rapporteras och sammanställs. Undantaget park och stadsmiljö som generellt har en högre rapporteringsfrekvens, rapporterades 107 st synpunkter och klagomål - en ökning med 18% från tertial 1. Att antalet rapporterade synpunkter och klagomål ökat något genom de nya rutinerna ska ses som positivt, då det ger en bättre överblick över avvikelser i verksamheterna och erbjuder större möjligheter att arbeta strategiskt med förbättringsarbetet inom Farsta stadsdelsnämnd.

Samtliga rapporterade klagomål har besvarats, och där brister identifierats har åtgärder vidtagits. Vid händelser inom socialtjänstverksamhet, som kan innebära konsekvenser för den enskildes fysiska och/eller psykiska hälsa, noteras i klagomålsredovisningen huruvida rapportering enligt lex Sarah skett.

Rapporterade synpunkter och klagomål

Verksamheternas innehåll och kvalitet

De flesta inkomna klagomål och synpunkter (53 st) gäller verksamheternas innehåll och kvalitet. Det har inkommit en större mängd klagomål (28 st) kring städning som uteblivit eller inte utförts på ett tillfredsställande sätt inom främst hemtjänsten och på Edö servicehus, vilket har hanterats och åtgärdats genom kontakt och ibland möten med aktuella städfirmor. Det har förekommit incidenter kring omsorg och service, som att mediciner inte delats ut.

Inom förskolan har de flesta synpunkter och klagomål gällande innehåll och kvalitet gällt storleken på barngrupper. Det har också inkommit synpunkter i form av beröm till personal för deras bemötande och kompetens.

Lokaler

Två klagomål/synpunkter gällande lokaler har inkommit till förskoleverksamheten, gällande skadegörelse och konsekvenser av ombyggnation för den pedagogiska miljön. Dessa klagomål har besvarats genom information om rutiner och dialog med föräldrar.

Bemötande

Fjorton klagomål gällande bemötande har inkommit till verksamheterna. Klagomålen har gällt till exempel bemötande vid handläggning av försörjningsstöd och bemötande vid hämtning och lämning på förskola. Samtliga har åtgärdats och besvarats i dialog med den enskilde. Vidtagna åtgärder har varit att till exempel ordna ett byte av handläggare då den enskilde så önskat. Ett av klagomålen gällande bemötande har resulterat i en lex Sarah-rapport från

hemtjänsten.

Kontinuitet

De flesta av de åtta synpunkter som inkommit avseende kontinuitet har gällt städning, men också personalplanering, förläggande av tider för insatser inom socialpsykiatrins utförarverksamhet och klagomål inom insatser för funktionsnedsatta gällande personal som avbokar pass. Där brister förekommit har detta åtgärdats. Önskemål om justering av schema har tillmötesgått.

Information

Nio synpunkter och klagomål gällande information har inkommit från utförarverksamheter och förskolor. De flesta av dessa har gällt personalplanering, och att kunder och föräldrar till exempel inte fått information om att personal kommer att sluta. Där brister förekommit har dessa åtgärdats genom att rätt information lämnats och att rutiner setts över. Det är dock svårt att i alla lägen kunna överblicka när medarbetare kommer att sluta sin tjänst.

Tillgänglighet

Fyra klagomål kring tillgänglighet har inkommit, främst kring att det varit svårt att komma fram på angivna telefontider. Det är en återkommande punkt för klagomål inom olika verksamhetsområden, och åtgärder för att öka tillgängligheten pågår därför kontinuerligt.

Kötid/väntetid

Tre klagomål gällande väntetid har inkommit, två till hemtjänsten och ett till försörjningsstödsenheten. Samtliga har besvarats och åtgärdats.

Park och stadsmiljö

Under perioden maj till och med augusti har det kommit in 78 stycken klagomål via Synpunktsportalen. Jämfört med föregående år är det en fördubbling av antalet klagomål. Ökningen kan ha flera orsaker. En är att fler stockholmare har kännedom om Synpunktsportalen.

Lex Sarah

Sex av de inkomna klagomålen eller synpunkterna ledde till att en lex Sarah-rapport upprättades, och dessa händelser är under utredning. En sådan incident, som noterades under bemötande, bedömdes som allvarlig och kommer att anmälas till Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

Övrigt

Goda exempel

Förvaltningen vill särskilt lyfta fram goda exempel på temat demokrati och tillgänglighet.

Fritidsgården Tuben har samverkan med lokala asylboenden och erbjuder aktiviteter riktade till ensamkommande flyktingbarn och ungdomar. Några ur målgruppen deltog i Sportcamp i somras och fick prova olika idrottsgrenar, och en del var ferieanställda på Sportcamp som ungdomscoacher.

En finsk förskoleverksamhet som är integrerad i en förskola har startat som ett svar på en mångårig efterfrågan från Farstabor som har finska som ett av familjens språk. Upprustningen av Eklunds hage gjordes också som ett direkt svar på invånarens önskemål, i det fallet började det som ett medborgarförslag.